

89-3
L 615

LEONĪDS BREIKŠS

SKANOŠIE ŪDEŅI

RĪGĀ, 1931

250928

L, B, R

89-3
L 615

L
821

SKANOŠIE ŪDENĪ

LEONĪDA BREIKŠA
D Z E J A S

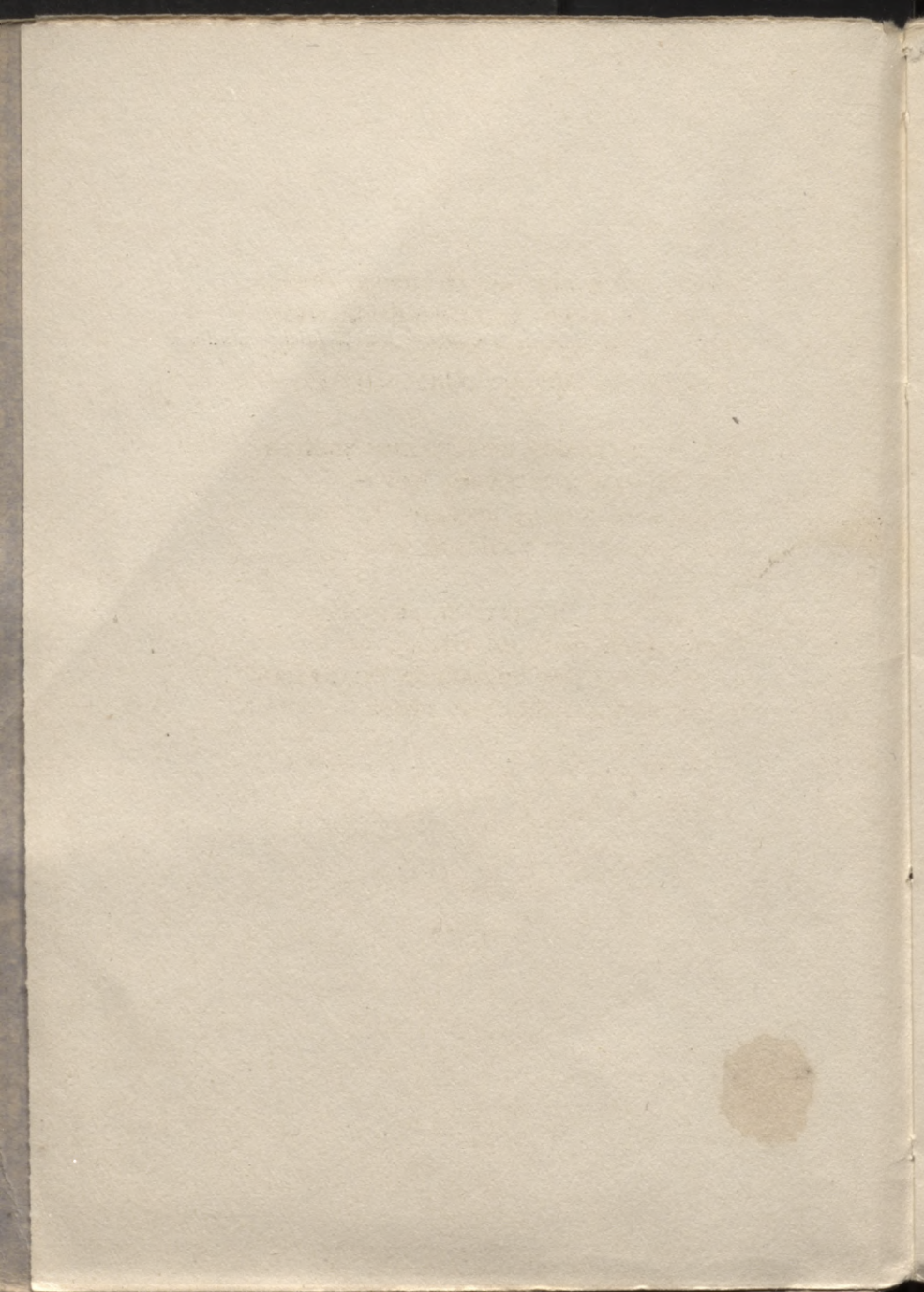
Akc. Sab. Valters un Rapa ģeneralkomisija

VALTERA un RAPAS
akc. sab. grāmatpiestuve
Rīgā, Brīvības ielā 129/133

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

0304010762

Teiciet, vai zvani jau Lieldienas sludina?

leskaņa.

Teiciet, vai zvani jau Liekienesas sludina,
Jeb vai no saules es apskaidrots esmu?
Vējš jau tik priecīgi svilpo un dudina,
Nākdams no laukiem pilns smaršīgu dvesmu.

Eju, lai satraukts un apmulsis skatītos,
Zāle kā laukumos sazaļo kautri,
Kastaņu pumpurus sveķaini satītos
Ņirboši saulstari noglauda jautri.

Ietrīcas gaisi aiz gaviļēm skanīgām,
Ūdeņi tērcēs puto un virmo...
Klīstot pa alejām miklām un tvanīgām,
Gaisos es sadzirdu cīruli pirmo.

Tērces.

Jumti asaro, bet saule — smeļ.
Sniegā ēnas pelēkas sāk klāties.
Nu ar tērcēm, kas pa laukiem skrej,
Jāaiziet kā senāk parunāties.

Tagad strauti vienmuļīgāk dzied,
Pūpoliem vairs nav tā siltā glāsta;
Vienaldzīgi vējš man gaŗām iet
Un nekā, nekā vairs nepastāsta.

Kur gan palikuši zēni tie,
Kas ar mani reiz te laivas laida?
Dažs zem priedēm skumji apgūlies,
Dažu velti draugi mājā gaida.

Jumti asaro, bet saule — smeļ.
Sniegā ēnas pelēkas sāk klāties.
Nu ar tērcēm, kas pa laukiem skrej,
Jāaiziet kā senāk parunāties.

Kad urgas sāk rūkt.

Gaisos nošalc vēstījums gaidītais,
Nemiens urgās virmo un palo.
Mēness, klusuma dārznieks svaidītais,
Zilos ūdeņos pilsētu skalo.

Sauli, siltā laipnībā smejošo,
Sauc viņš vakarā klusi pie malas.
Sveicot martu, pa pilsētu ejošo,
Viņš ar zvaigznēm sajūsmā dalas.

Nav vairs dienu, kas slepenāk solītu,
Nav vairs vēju, kas trauksmaināk grieztos.
Šķiet, ka sidrabs sirdī mums nolītu,
Līksme — skurbinot dvēselē spiestos.

Aizspurdz dienas straujā skrejā,
Vakari, kā dūjas dūcot...
Es ar klusu smaīdu sejā
Eju skumju vīnu sūcot.

Miksti atliġo no ārēm
Lauku gaisss kā glāstā maigā,
Raud jau lāstekas no spārēm,
Kokos zilgans nemiērs staigā.

Noplok sniegs no jumtu korām,
Lielceļš dzird jau čīkstam ratus,
Vējš pa nožuvušām norām
Pērnai kūlai glauda matus.

Marta ieskaņas.

Vējš gar mežu drīz ūjinot ies,
Zeme kūpēs un garos,
Kamēr pavasar's atsauksies
Bērzu brūnajos zaros.

Sildīs muguru pakalnes,
Strazdi iesvilpsies liegi,
Smaidot iešu skatīties es,
Kā no saules mūk sniegi.

Lūk — jau brīnums vītolos briest,
— Baltas bites tur spietos.
Tiktos tad sirdi kā putnu sviest,
Lai tā gavilēs smietos.

Zemei smaršojot.

Vēl krūmos žvīgo ziemels vēss,
Un pāršalc lauku tāli,
Bet aprīls bērzu stabulēs
Jau daiņo pastorāli.

Kur nokususi pākalne,
Pūš strazdi svilpi skaļu:
Drīz viņu brāļi būšot te,
Un ļaušot dziesmām vaļu.

Un smaršos mežs, un kūpēs lauks,
Un zeme lips pie kājām,
Kad arāju no vagas sauks
Zils novakars uz mājām.

Zemei.

Lūk, strazdi aizsvelpjas, ikvienam ziņodami:
Klāt laukos pavasars! Kur beidzas mūra nami,
Slīd saule debesīs kā priekā starodama,
Kūp zeme smaržīgi zem viņas garodama.
Es mūrus pametu: sauc mani cīruļtreļas
Un birzes skanīgās, kas slaidas augšup ceļas.
Man mēmi smaida lauks, tvīkst miklā zeme gaidās,
Vēl arklis man nepierasts un manās rokās svaidās.
„Velc, bērī,“ uzsaucu. Un iet viņš smagos soļos,
Un zeme pašķīras, un lemesis čirkst oļos;
Gulst taisni velēnas vēl valganas un smagas,
Es kalnā apstājos pēc savas pirmās vagas.
Pret grezniem vakariem nu izmainīts ir lemess,
Es esmu zemes dēls un atgriežos pie zemes!
Pie malas studijas, un kantoņus, un dzeju,
Lūk, zeme mani sauc: es paklausu un eju!
Te briedīs dzīvība, te druva pāri līgos,
Drīz glaudīs briedīgs vējš tai matus nemierīgos.
Ko meklēt pilsētā? — Gars stīdz tur asnos vāros,
Vai tēva arklis lai rūs? — Es viņam nepieskāros,
„Ē, manu bērī, velc! Vēl guļ tev kaulos ziema,
Lūk, jautri čalojot, nāk meitenes no ciema!“
Čirkst atkal lemesis un apgriež zemes slāni,
Kūp saulē pakalni, kūp manam bērīm sāni. . .

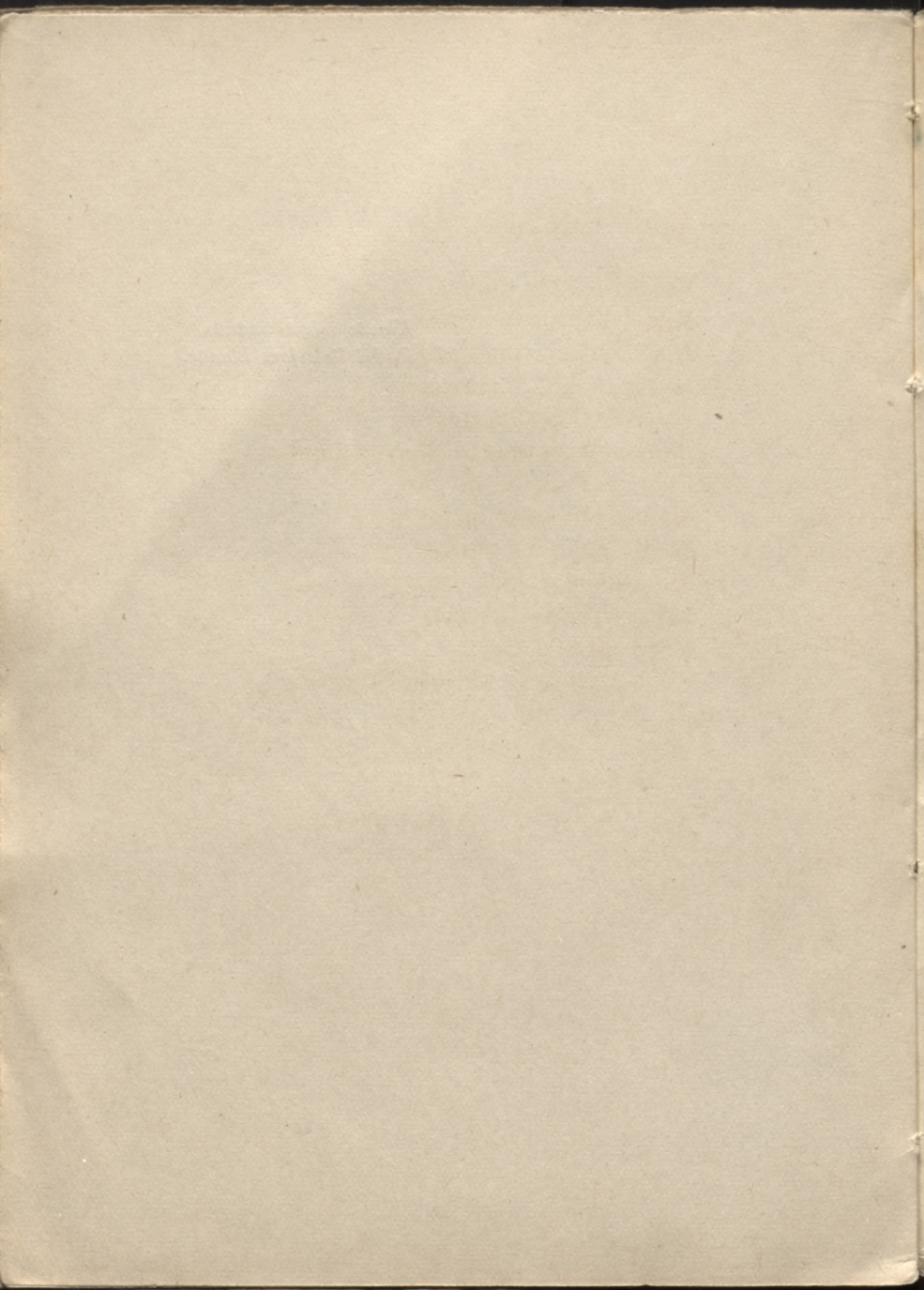
Zemes dēls.

Sen man sveša atteikšanās, draugi —
Svešs ikviens, kas izmisumā slīkst;
Ne jau tādēļ reiz es laukos augu,
Lai caur dzīvi ietu nevarīgs.

Ne jau tādēļ zelta graudus maisos
Liku pleciem celt un neliecos,
Lai nu brīžos šaubīgos un baisos
Sāpju smagmei ļautu nomākt tos.

Manā dārzā vējiem spītē oši,
Zeme kokiem dzīslās spēku lej —
Lūk, un tādēļ izeju es droši
šajās ielās pretīm nākotnei.

*Klusās ielejās manās
Rudzi lielceļam klanās.*

Manā dzimtenē.

Klusās ielejās manās
Rudzi lielceļam klanās,
Jasmīns pats savā milā tur tvīkst;
Saule laukos lej briedu,
Baltu mākoņa ziedu
Debess piespraudies kupolā likst.

Manās birstalās baltās
Bērzu galotnes staltās
Sidrablapu valodā triec,
Un man dvēsele pašā
Visa pasaule plašā
Klusi izplaukst kā brīnišķīgs zieds.

Šalcošais nemiers.

Ar kādām saitēm domu putnus sietu,
Lai viņi tagad nebēdīgi man
Pa gaisu gaisiem šalcot neaizskrietu!

Kā debess zil, kā laukā vēsmas san,
Pa ošu lapām saule medu laista
Un putnu koris simtām balsīm skan!

Bet pienākums šais mūros mani saista,
Un sirds man klusi krūtīs jāiekļauj,
Kaut zeme zied tik viļinoši skaista.

Pie zelta dzijām domu putnus valdu,
Un šķirstu garlaicīgās grāmatas
Kā senais burtnieks, noliecies pār galdu.

Vasaras naktīm.

Kad birzēs mēness vizmas lietas,
Kā noslēpums ik koks tad šķietas,
Bet daiļums tas, kas zemei dots,
Top liegi apgarotā vaigā,
Un smaidā sapņainā un maigā
Kā daiļā gleznā atstarots.

Tad tīk mums tādā sejā vērties
Un acīm dzert un neatdzerties
To daili, kas no viņas plūst,
Līdz mijkrēslis jau laukus tina
Un zemei rītu pasludina,
Un pusnakts zvaigžņu vairogs lūzt.

Skanošās dienās.

Eju dārzā sapņodams,
Vējš man glauda matus;
Es aiz sevis sajūtu
Mīļu acu skatus.

Un, pie puķēm noliecies,
Līkst kas tiksmē maigā,
Tām es prasu: kas tā ir,
Kas aiz manis staigā?

Puķes klusi paskatās,
Galvu papurinot.
Nē, man nesacišot tās:
Es jau pats to zinot...

Atskatos. Aiz manis dārzs...
Gaisos vizmo spāri...
Ābelēs es pamanu
Mīļo acu pāri.

Un es zinu, kas tur iet
Dzidrā staru zaigā:
Tā jau mana jaunība,
Kas aiz manis staigā.

Daiņo dziesmas vējš ik kokā —
Upes līmes zib un spīd,
Sadevušies roku rokā
Viļņi šalc un viļņi slīd...

Laiva viegli mani šūpo
Irkļi — viņā likti — snauž,
Akmeņos un sēkļos klūpot,
Ūdens niedras skauj un glauž.

Laivas iztraucēts, klau, ceļas
Zālēs kliezot pīļu bars;
Viļņi šalc un viļņi veļas,
Viļņus glāsta saules stars.

Un ap mani un pār mani
Staro vasara un dzirkst;
Pārkārušās pāri malai,
Tīkla virves viļņos mirkst.

Klusā vasara.

Ejot gar aploku veco,
Lielceļš jau noput kā pelni,
Paķēris arklu uz pleca,
Pavadā aizvedu melni.

Sen, liecot pazares smagās,
Snigdamas nosnīga ievas,
Kāļi un kāposti vagās
Lūgtiņ lūdz valgmi no Dieva...

Žuburo kartupeļlaksti,
Zirņi ceļ sprogainās galvas.
Dīkviļņu ņirbošie raksti
Pilni zelta un alvas.

Katram vējiņam klanās
Kalmju muguras platas.
Melnis pie pavadas manas
Bubinot ūdenī skatās.

Ogrē.

Pār krācēm Ogrē rūc un šļāc,
Es eju viņas ieaijāts
Un viņos skatos.
Pie manām kājām šļakstot šķīst
Un cits aiz cita steidz un klist
Tie lokos platos.

Un pieliecies pie viņiem es
Tiem prasu: „Vai no tāienes?
— Jums krēpes valgas...“
Un viņi šalcot atbild man,
Kā sveiciens kluss pār krācēm skan:
„No Vecpiebalgas“.

Mežmalā.

Kā avis saulainā diendusā
Pa debesīm mākoņi klaiņo,
Vējš mežmalā bērziņus noglauda
Un divainu meldiju daiņo.

Stāv strautmalā sikas apsītes
Un viļņu ņirboņu pēti;
Pa pasauli staigā vasara
Un visu radību svētī.

Maija dienās.

Cik nu jauki būtu
Zālē iespiest seju,
Vējš kad alkšņu zaros
Sacer liegu dzeju.

Te man atkal, liekas
— Ziedu vīrāks garo,
Saule, saule mīļā,
Tādā līksmē staro!

Upē sakrituši,
Aizpeld koku zari,
Un kā zēns tu atkal
Klusi sapņot vari.

Un kā zēns tu atkal
Dziesmai meklē vārdu —
Vītols sirms kad šalcot
Papurina bārdu.

Vilnis runu runā,
Murminot un šļakstot,
Spietos sāk ap tevi
Odi diet un lakstot.

Debess zilums nolīst —
Tavā sirdī krīzdams,
Dūju pāris laižas
Pāri — spārnus sīdams.

Kur nu jauki būtu —
Zālē iespiest seju,
Vējš kad alkšņu zaros
Sacer liegu dzeju.

Dienvidū.

Kā reibā mušas spietos sīc,
Gaišs smags ... Viss saulē sūt ...
Bez vēja apšu lapas trīc.
Aiz tveices elpot grūt.
Un zeme tvīkst un gaisi tvan,
Ne skaņa apkārt neatskan.

Cik redzi — zilās dūmākās
Tin bula pakalnus,
Un laukos, pļavās zāļainās
Dziļmiegā zeme dus.
Kā svina smagums plakstus māc —
Zaļš palags apkārt guļai klāts.

Tik debessmalā zilums biez,
Un briest, un pieaug drīz ...
Pie acīm roku pieliec: „Diez’,
Vai šodien neuzlīs?”
Jau pērkons tālās pamalās
Kā dzelzkalts ritens ritinās.

Jāņu nakts.

Kūp krēsla... Vakars smaržās slikt...
Dzied pakalni... Es līdz tiem dziedu:
„Lai sirdis, kuņas laimes tvīkst,
Iet meklēt brīnišķīgo ziedu...”

Ap ugunskuriem smieklī līst
Un gaišās gaviļēs sāk dejas...
Bet atbalss — bērzu vidū klīst
Un arī — gaviļē un smejas...

Dīķmalā.

Tur, kur dīķa malā zaļgani,
Sūnām klāti celmi mieru glabā,
Izbeļ savus staru vizuļus
Saule mīlā, bezgalīgi labā.
Drusku iemērkuši slaidās kājas
Vītoliņi smeļ un sarunājas.

Jaunās liepas savas zaļās sirdis
Sametušas dīķa ūdeņos,
Alksnis melns no paša rīta gaida,
Kad kaut vienu beidzot viņam dos.
Vēsma, smaidā pavērušas seju,
Viļņos raksta brīnišķīgu dzeju.

Māsai.

Tava klusā balss un tavas trauzlās rokas
Sirdī ieskandina maigas melodijas,
Krūtīs sāpju akords pamazītēm plokas,
Kad ap manu kaklu viņas liegi vijas.

Un es, klusi čukstot, Dievam lūgt vēl drīkstu:
Ai, kaut smagie mirkļi tevis nesalauztu!
Es, zem sāpju nastas iedams, nesalīkstu,
Kad tik tu vēl, labā, manu galvu glaustu!

Tad ap viņu baltas rozes saplaukst klusi,
Tad man sirdī gaišu svētvakaru zvana,
Kad pret mani savas acis pacēlusi,
Roku plecā liekot, pienāc, māsa mana.

Uz sliekšņa.

Vakars kad iešalcas Piebalgas ošos,
Mēness caur zariem beņ zeltītu smilti,
Sēdot uz sliekšņa es atmiņās pošos,
Izaug starp mani un pagātņi tilti.

Piebalgas silos trūd simtgadu stumbri,
Sirmas, sūnklātas egles tur slejas —
Kādreiz no strautiem šiem dzēruši sumbri,
Ezeri devuši bagātas zvejas.

Dārzā klīst šalkas tik gurdas un lēnas,
Staigā pa celiņiem, maldās starp krūmiem,
Ak, kaut es varētu sentēvu ēnas
Saskatīt tagad caur pakrēšļa dūmiem.

Svinīgs uz sola tad nosēstos blakus
Sentēvs mans, bārdū nobraukot sirmo —
Ietu es pagātnes ēnainos takus,
Gadsimtu tumsa kur pāri jau virmo.

Un kad no rītiem caur ābeju zariem
Vēsmas jau sejā elpotu manā,
Ietu viņš atkal pie sentēvu gariem,
Pazusdams ceriņu zilganā tvanā.

Paviljonam kalnā.

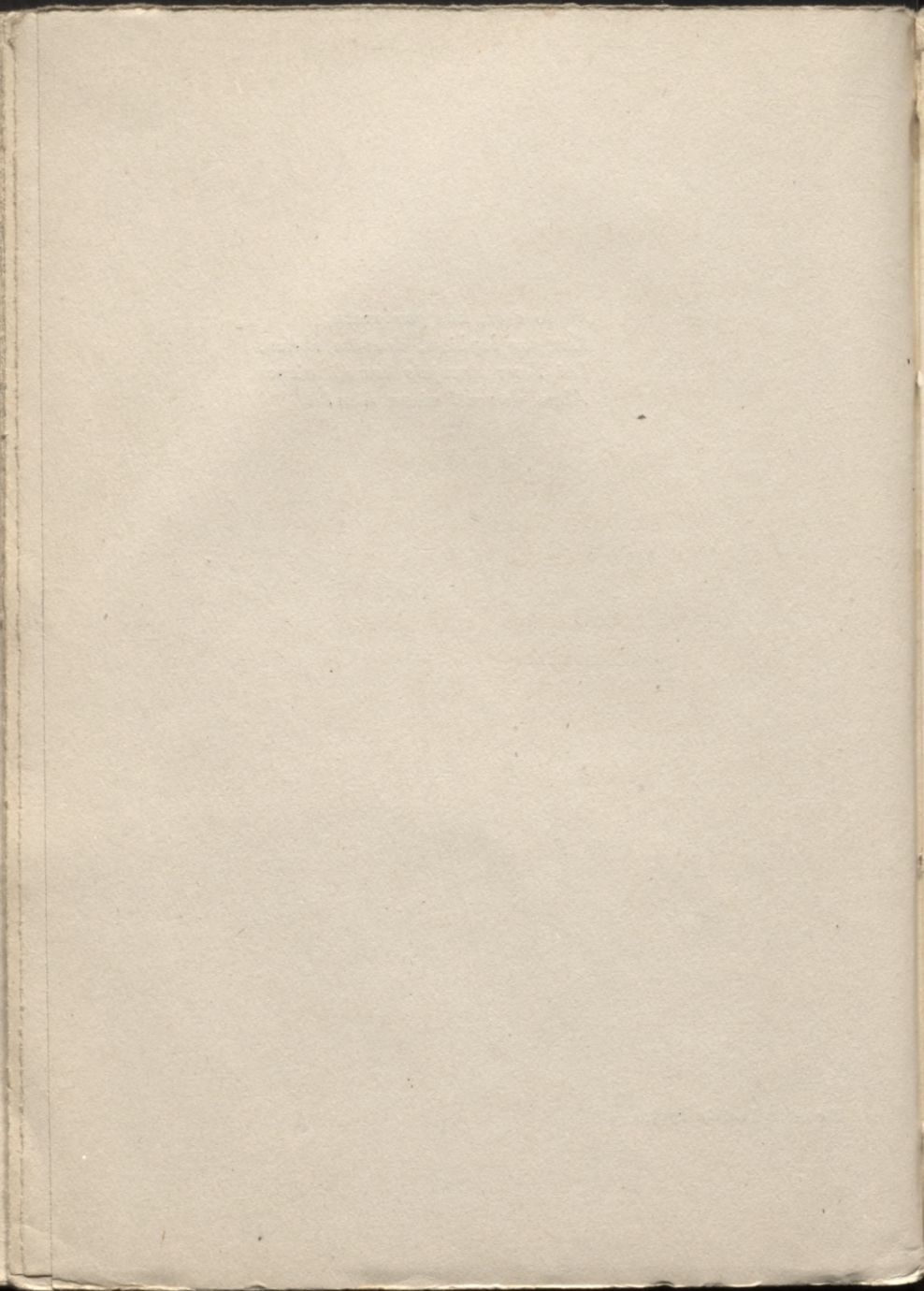
Kanāla ūdeņos vizmaini ņirbošos
Nolīst no pakalna šopēna akordi,
Šūpojas viļņos un izskan zem tiltiem...
Pāri pār gobu platajām galotnēm
Staro kā jāņtārpi pilsētas ugunis.
Līst viņu gaisma caur zariem uz celiņiem,
Klusi bez skaņas sabirstot ūdenī.
Liegi kur daiņo vijole sērīgā,
Savaldot trauksmi un steigu, sēd cilvēki,
Kuņus no nemiera atvīlis novakars,
Ziedoņa šalkas, kas līgojas pazarēs.
Spuldzes lej zeltu uz galdiem un platmalēm...
Locīš ar stīgām ved liegsēras sarunas...
Brīžam skan smiekli kā kristalla akordi
Salaužot vakara trauslajo klusumu.
Viens es starp ļaudīm, kas sveši un noslēgti,
Sirdī man ieskanas dzimtenes birstalas,
Atstātas pārmetot maigi un sērīgi.

Izeju ... Naksnīgi silts,
Ēnas kā nemierā trīc.
Mēness stari kā smilts
Birstot uz asfalta sīc.

Klusuma burvība slēdz
Zemi kā iezilgans loks,
Pamazām debesis, lūk,
Uzzied kā starojošs koks.

Bīstos uz asfalta es
Soļi spēcīgāk cirst ...
Mēness stari kā smilts
Sīkdami klusumā birst.

*Pa to ceļu, kas gar mežu,
Kas gar laukiem, druvām skrien,
Lai Tavs straujais kumeļš aiznes
Abus mūs vēl vienu dien!*

Dāvinājums.

Krēsla biezē palsās mākoņkrokās,
Novakars jau kastaņzaros dus;
Jūs ar kuplu ziedu klēpi rokās,
Glaužat pusplaukušos ceriņus.

Diena šī aiz sila nodzisusi,
Viegla vēsma kastaņlapās trīc...
No šī dārza — ceriņsmaržu klusi
Mājup aiznesīšu es sev līdz.

Atmiņām ir brīnišķīga vara:
Prieks, to glabāts, ilgi nesarūs.
Ilgi sirdī paliks pavasara,
Paliks pavasara šī un — Jūs.

Sauciens.

Cik daudz vēja, zilgana vēja,
Tajā klusajā vakarā bij.
Šalkas pār birstalas galotnēm skrēja,
Bērzos kāds čukstēja, bērzos kāds smēja,
Tā kā meičas, kas gredzenus mij.

Bērzi nolieca zarus kā rokas,
Gaišs bij kā meitenes elpa — tik silts;
Svilpojot pāri man aizīrās slokas,
Bet es vēros kā mākoņi plokas
Apvārkšņa malā kā sabrukdams tilts.

Un man gribējās pāriet pret rietu
Un pār bērzu galotnēm kliegt
Tavu vārdu... Lai atbalsis skrietu
Šalcot kā viļņi pār krācaini cietu...
Nāc, draugs, vēlreiz roku man sniegt!

Novakarā.

Tur, kur dārzs bij grimis skumjās, sniegu gaidot,
Aizgājāt Jūs savu gaišo smaidu smaidot.

Pāri kokiem saule zelta strautā lija,
Jūsu vaigi viņa piesarkuši bija.

Vējš bij kluss un sapņains, debess iezilgana,
Un kautkur, man likās, — Ziemas svētkus zvana.

Vakars ēnas meta . . . Saule zemāk svērās,
Jūsu acis manī neticīgi vērās.

Spiežat, draugs, man roku tā kā tovakaru,
Lais es, sirdij skanot, ielās staigāt varu!

Bet Jūs klusa bijāt un es skumīgs kļuvi,
It kā vējš, kas staigā vakarā pa druvu.

Mazs padoms.

Tu viņu glāzēs lej, bet tava roka trīc
Kā lapa rudenī... Par agru, draugs, tu ļaujies
Šīm skumjām savādām, kas mūsu sirdis līdz
Rauj itkā kokus Ogres pali straujie.

Par agru, draugs mans, skumt, jo masku ballēs šais,
Ko dzīve sarīko — ar smaidu jānoraugās,
Jo pirms vēl ausīs rīts un logos piesarks gaiss
Tu pievilsies ne vienā vien vēl draugā.

Lai arī aiziet tie — kā dienas vētrainās,
Sirds siltumu tik nedod līdz tiem velti:
Tad viņu daudzreiz prieks kā molu vilns vēl klās,
Būs liksmes karogi par torņiem augstāk celti.

1928. gada vasarai.

Liecas platmale braucienā joņaini veicīgā,
Auto kā nezvērs ar ātrumu cīnoties trīc,
Sirdī nav mirusi diena šī saulaini tveicīgā:
Atmiņas steidzas kā šalcoši baloži līdz.

Bieži kā tuksnesī palmas tvīkst dvēseles, alkdamas
Gaišāka smaida vai vārda, kas mīlīgāk skan;
Baltas tad atlidos atmiņu dūjas šīs šalkdamas,
Atskries un klusi uz pleciem sēdīsies man.

Atkal es būšu pie tevis starp cerinēm likstošām,
Ābeles ceļā mums ziedlapu paklāju klās,
Noliekšos zemu ar lūpām kvēlām un tvīkstošām
Draugs, tad pie rokām tavām un skūpstīšu tās.

Elitai.

Kādēļ pār acīm jums šķidrauts guļ pelēks kā pelni,
Kādēļ zem skropstām jums atvari paveŗas melni?
Draugs, tagad laukos ūdeņi runā un smeŗas,
Saulainas dienas slīd, glāstot kalnus un leŗas.
Saulainas dienas tur druvas auklē un briedē,
Vēŗi ik dvēseli šūpo, spirdzina, dziedē.
Vai nav vairs prieka jums cita kā sēras šīs gausās,
Sirds kuŗās nogrimst un mēma pagātnē klausās?
Zinu es birzes ar zeltu zaŗganu matos,
Sveŗainu smarŗu kūpinot debess noŗumos platos.
Neticāt man jūs? Vai velŗi celt aizlauztu roku?
Kādēļ jūs skumstiet un klusi man noglaudiet roku?
Ļaujiet, lai vēlreiz jūs līksme šūpo kā senāk:
Pavasārs aiziet kā putns, kas vairs atpakaļ nenāk!

Meitenei ar gaišo smaidu.

Dienām šīm, kas skropstās smeldzi glabā,
Dienām šīm, kas klusi iet un nāk,
Jūsu sirds un Jūsu dvēse labā,
Brīžam pavēl skanēt brīnišķāk.

O, man visi pamazām slīd gaŗām
Tā kā buŗas krastam vientuļam,
Tikai kaijas balto spārnu skarām
Daŗreiz pamāŗ tālas sveikas tam.

Bet ja tomēr pie šī krasta kailā
Jūsu gulbji ilgāk kavētos,
Priekā ieskanētos klintis smailās,
Krasta vēji dziesmām sveiktu tos.

Kādam vakaram.

Tik zvaigznes zin, ko tovakar uz mājām
Kā dārgumu es pārnesu sev līdz:
No brīža tā, kad klusi kopā gājām,
Man sirdī liegas melodijas trīc.

No brīža tā tur dūjas spārnim liegiem,
Un maigu, sapņojošu balsi mīt . . .
Vai ziedēs lauks, vai zeme stings zem sniegiem,
Pie Jums tās klusi aizšalks katru rīt.

Kad sirdī skumjas augs kā apiņvijas,
Man pāri bezmiegs nemierspārnus klās,
Tad atkal savas liegās melodijas
Man krūtīs klusi ieskandinās tās.

Ved Jūsu dziesma tālus ceļus mani,
Kur pārslu dejas, sals,
Pa ielu sīki aizskanoši zvani
Un zvaigžņu karnevāls.

Ved ziedonī, kur tiksmu puķu vijas,
Un birzēs korāls kluss,
Gan vasarā, kur putnu simfōnijas
Tver gaišus akordus.

Man brīnumteiku stāsta smilgu skara
Un sirmu stāstu mežs,
Un smieكلي Jums kā ķirši birst no zara,
Un saldu smaržu dveš.

Pianistei.

Jums pianino teikas uzburt māk,
Pat puķes šūpoties un vāzes šķindēt sāk.

Kā zilgans strauts šalc krēsla istabās,
Kad viegliem soļiem atbalss pārskrien tās.

Ap Jums arvien tvīkst dīvains arōmats.
Pie loga palmu koks stāv sapņu ieaijāts,

Un platās rokas tam, vai ievērojāt Jūs,
Arvienu paceļas kā apsveikdamas mūs?

Jums matos kuplajos no lampas dzintars list,
Kā puķes akordi no pirkstiem plaukst un vīst.

Un brīnā veļos es, un grūti saprast man,
Vai visa zeme dzied, vai mana sirds tik skan.

Pat ielās izejot, kur ziemas nakts jau dus,
Ik vēja brāzienā es dzirdu akordus.

Kā ceriņi birst sniegs, un viņu apveltīts
Es dziesmu skanošu un gaišu nesu līdz.

Kādēļ vēl mani sauc? Tu zini tak, ka vairāk
No dārziem šiem man projām neaiziet.
Tev lūpas deg par orchidejām kairāk,
Un acis tev kā zaļas ēnas zied.

Ēnas uz tiltiem.

Višņi gar krastu beržas un čirkst,
Sarkanās ugunis Daugavā mirkst,
Nakts ir tik dzidra un rēna.
Priekšā ar galvām pieliektām
Pa tiltu klusi un pamazām
Iet mūsu draudzīgās ēnas.

Debesis meklē Tavš meitenes skats...
Debess mirdz pāri mums zvaigžņots un plats,
Bet Tu pēkšņi pieploc man bikli:
Debesīm pāri kā baltzīda dziļ's
Nozib krītošās zvaigznes trīs,
Nozib kā sasisti stikli.

Nebīsties draugs mans, lai zvaigznes krīt:
Arī debesīm kādreiz var asaras līt;
Bet smaids Tev pār lūpām vairs nenāk.
Skumji man acīs vežas Tavš skats,
Bet debess ir atkal mierīgs tāds pats,
Un lejā čirkst višņi kā senāk.

Tev un vasarai.

Divas rudzpuķes zilas staro zem uzacīm Tavām,
Divas magoņu lapas lūpās Tev spulgo un kvēl;
Bīzēs kaut nobiris zelts pēc rudens vētrainām ska-
Tavu balsi es dzirdu katrā atbalsī vēl. [vām,

Man šī vasara visa bij liegi skanoša diena,
Kad gan soļi vēl reiz tik gaiši un laimīgi trauks?
Smaržoja silmalā gaiss pēc sveķiem, medus un siena,
Vārpām sīcot līgojās labības lauks.

Klīdām pa pakalniem mēs, līdz ap dzirnavām sakrita
[ēnas,
Blakus Tu soļoji man un Tev maigumā staroja vaigs,
Bet man gavilēs skanēja sirds kā vītola stabule zēnam,
Kad pār kūpošiem laukiem nāk pavasars saulains un
[svaigs.

Nav mums vairs skaistāku nakšu kā Kurzemes druvās,
Augusta naktis, kas zemi apzeltot nāk:
Dievs tad pa lielceļiem iet, bet birstalās tālās un tuvās
Sirdis ar sirdīm sapņainu valodu sāk.

Mazs veltījums.

Pa to ceļu, kas gar mežiem,
Kas gar laukiem, druvām skrien,
Lai tavs straujais kumeļš aiznes
Abus mūs vēl vienu dien!

Lai tavs straujais kumeļš auļo,
Un lai vējš tev matus glauž:
Šajā zemē, šajos laukos
Tāda klusa laime snauž.

Lai tās šūpoles, kas skuma
Vienas mežmalā līdz šim,
Abus mūs nu strauji paceļ
Līdz pat pašām debesīm!

Ļauj lai mežos, ļauj lai birzēs,
Ļauj lai laukos apmaldos:
Tikai vienreiz, tikai vienreiz
Dzīvē tādus redzu tos.

*Draugs, šonakt neguli, ja gribi — nemanīta
Gar logu tev lai laime neaiziet.*

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

Naksnīgas šalkas.

Krīt novakars kā tumšu matu sproga,
Plūst logos gaiss: bij diezgan ziemā smakts...
Tik ilgi cietusi zem viņas sloga,
Raud pirmā siltā pavasara nakts.

Cik melodiski līst... Un viegli ļaujas
Šai liegai elpai katra koka zars...
Skrien tērcītes pa dārza ceļiem straujas,
Smej neredzami tumsā pavasars.

Klāt dienas brīnišķās... Par viņām stāsta
Šī nakts un klusās šalkas pumpuros...
Pēc vēsmu maiguma, pēc saules glāsta
Stiepj zaru rokas dienai pretīm tos.

Gaišās naktis.

Draugs, šonakt neguli, ja gribi, nemanīta
Gar logu tev lai laime neaiziet:
Šalc ārā nakts un zeme apzeltīta,
Un sidraboti koki dziesmas dzied...

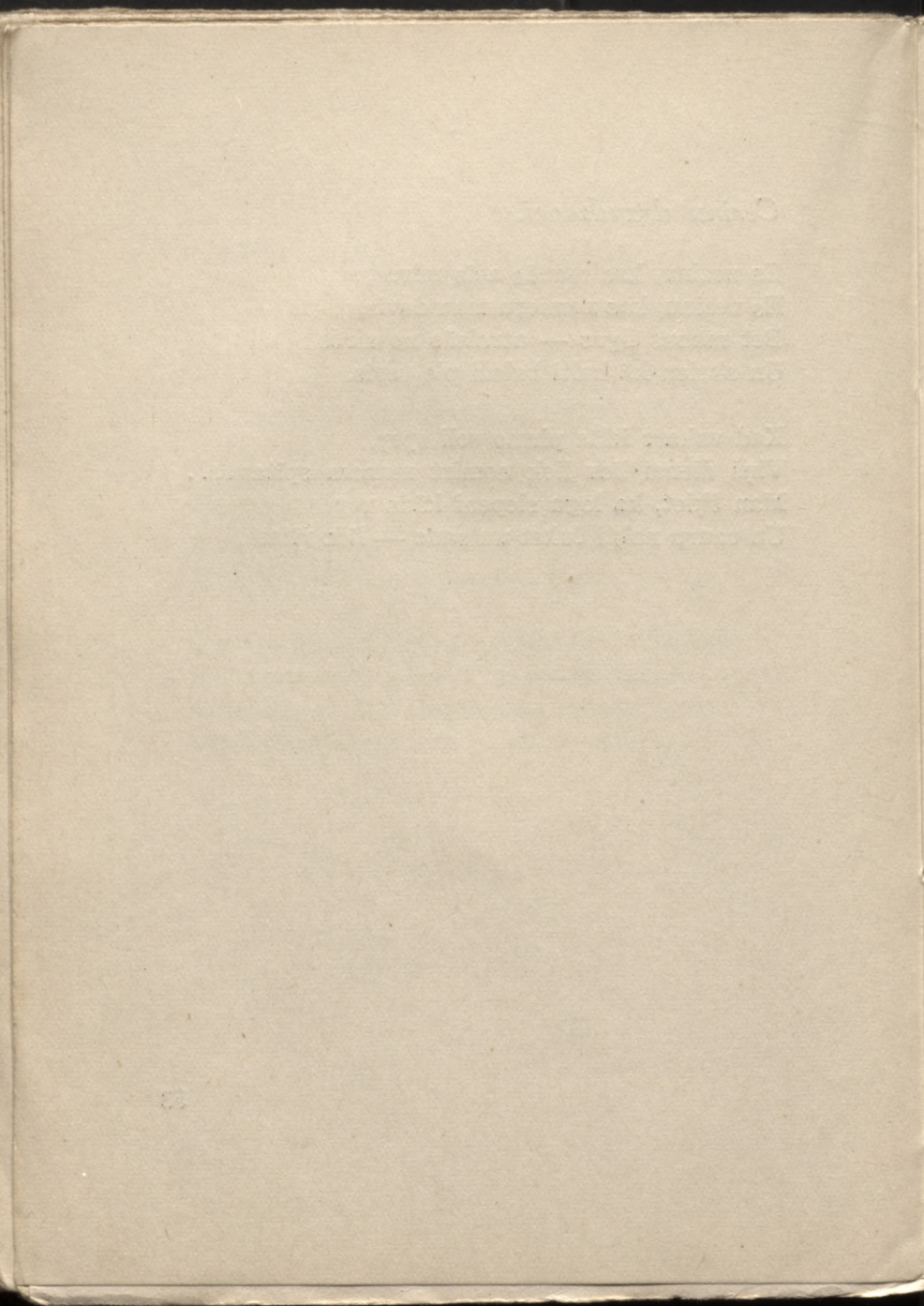
Draugs, šonakt neguli, jo mūsu dzīvē reti
Tie brīži, kuŗos dvēse skan kā zvans,
Kā tālās jausmās tvīkstam zvaigznēm pretīm,
Līdz debess rītos metas iezilgans.

Draugs, šonakt ļauj, lai izsmaršo tev krūtīs
Kā pļavu ziedu smarša viss tavš priekš...
Drīz zilgans vējš pār valgām druvām pūtīs
Un koki blāzmai galvu glāstam sniegs.

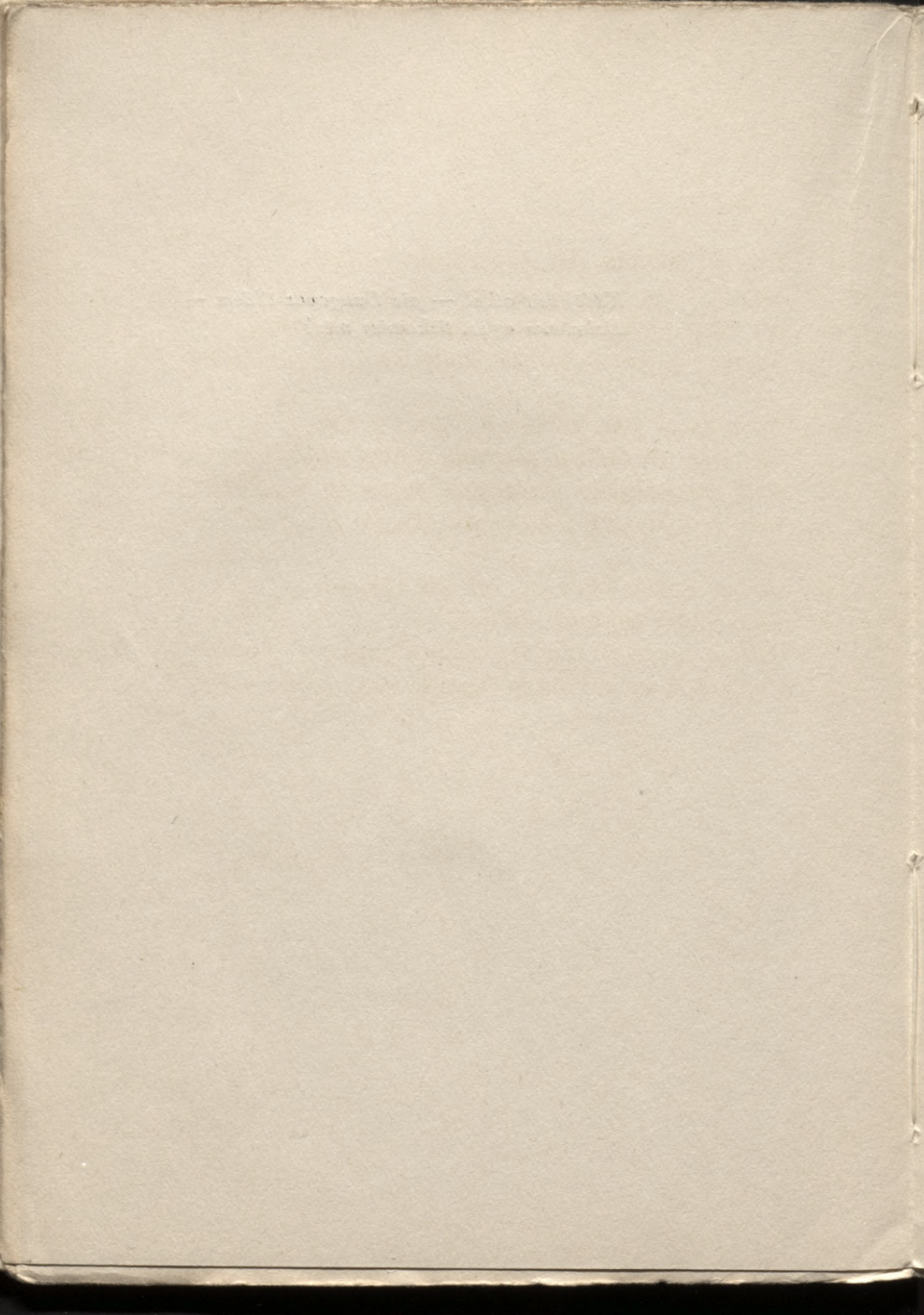
Ceriņu draudzenei.

Es nezinu, kas manās acīs mirdz,
Es nezinu, kas nemieru man devis,
Bet manas ilgas — atraisās no sirds
Un skrien kā balti baloži pie tevis.

Kad vakars ielās pirmo soli speŗ,
Viņš dienai līdz liek nomirt manam spītam...
Man šķiet, ka logu slepeni kāds veŗ
Un cauru nakti čukst un sauc — līdz rītam.

*Kādēļ šeit atkal — pie Daugavas tiltiem —
Dzimtenes egles, tiekamies mēs?*

Iskaptij.

Kur nu iskaps zilā, jautrā biedre mana,
Ko tik tuvu roka juta reiz un plecs?
Nu vairs nedzird, laikam, dzeguzes kā zvana,
Aizmirsusi sen, kā rītos saule lēc.

Aizmirsusi sen, kā pļavās smaržo zāle,
Kad līdz brokastīm pēc vāla kritis vāls,
Kad pār kalniem striķi sakliedzās kā brāļi,
Līdz no pļavas mājās sauca atbalss tāls.

Dienas gadiem līdz kā vēli putni manās.
Viņu vadzī pakāris jau sen,
Pats es aizgāju, kur klusa ilgošanās,
Vienu šodien vēl starp ļaudīm mani dzen.

Pie stacijas.

Man tiktos atgriezties zem alkšņiem pelēkiem,
Kas skatās ūdenī, kur šūpojas to ēna,
Un novakaros sēdēt vēl zem tiem,
Un just kā nāk no laukiem vēsma lēna.

Kas ielās sirdi skārs kā klusums tas,
Kas mieru sludinādams iet pa druvu,
Kur graudus auklē vārpas gurdenas
Un čukst kā sapnī, kad tām pienāk tuvu?

Drīz dzērvju rindas pāri Rīgai nāks
Ar savām klaigām sērīgām un svētām;
Pa ielām maldīšos tad vientuļāks
Kā rudens vējš ap pielijušām sētām.

Un neviļus tad atkal nostāšos
Pie stacijas... Bet vilciens jautrā steigā
Trauks ļaudis turp, kur saule skūpstīs tos
Un svētīs vasara, kas ies uz beigām.

Plostiem.

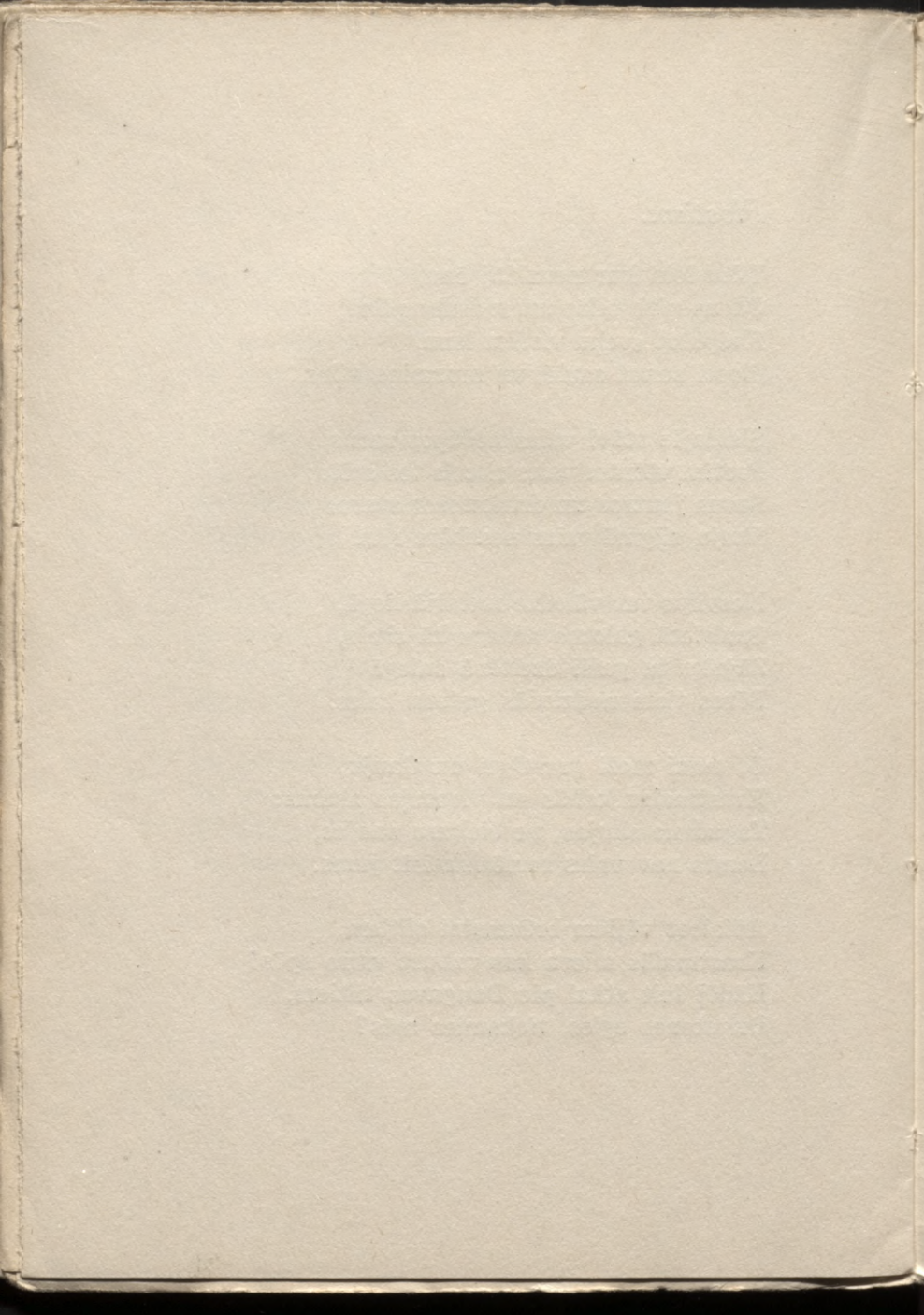
Tiltu loki kur neuzklāj ēnu,
Ūdens nīrb zelta un sudraba pilns;
Kvēpinot sveķu vīrāku lēnu,
Plosti snauž saulē, un murmina vilns.

Slaidajie stāvi vairs nešūpos zarus,
Pretīm vētrām vairs necels tos spīts;
Savus jautros un dzirkstošos starus
Skuju zilgmē vairs nesabērs rīts.

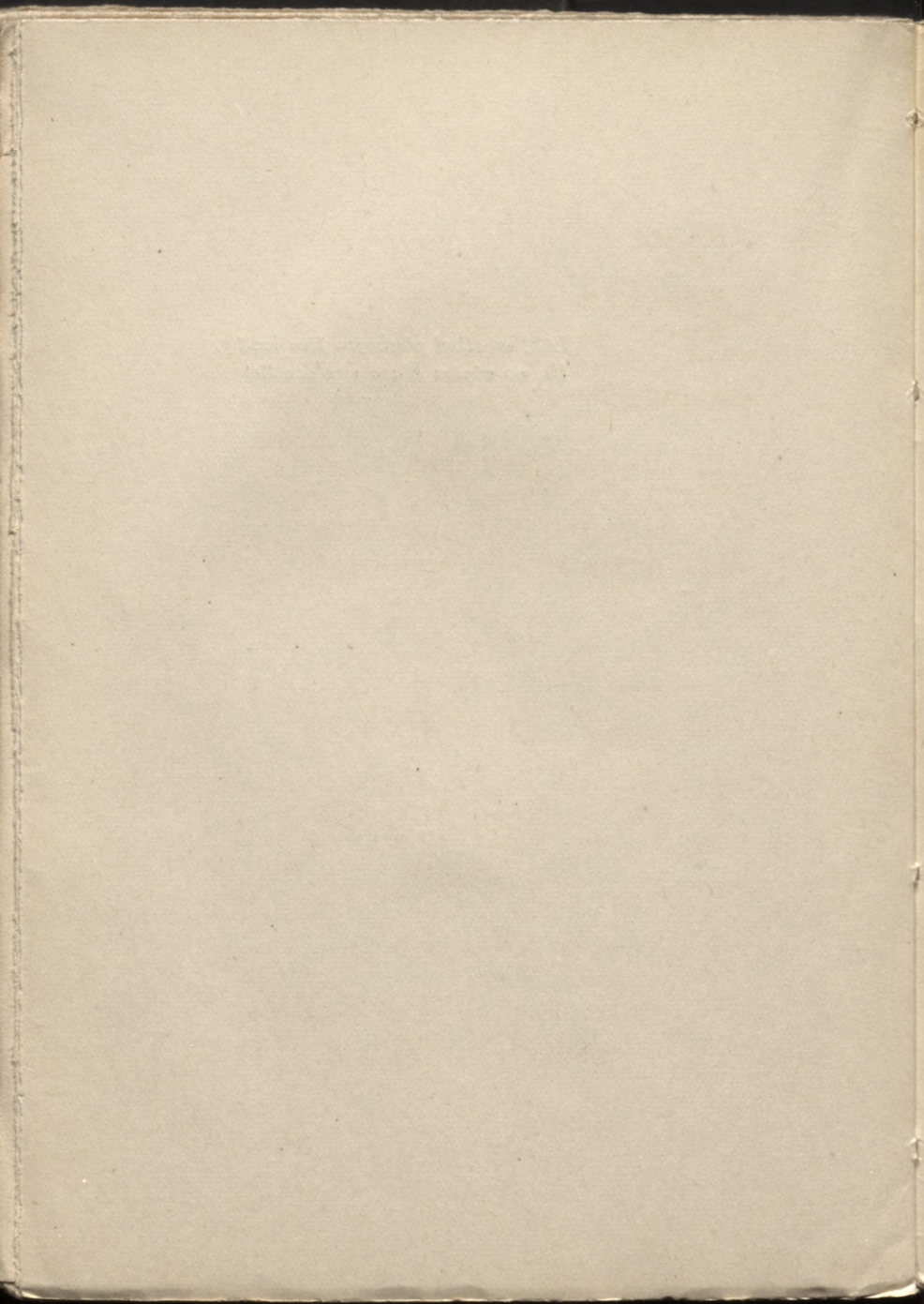
Nesvilps tur vālodze meldijā liegā,
Saulrietā galotne nedegs kā skals,
Zāģskaidu gaiši dzeltēnā sniegā
Bēres tiem nodziedās gatera balss.

O, mani meži gar Ogri un Gauju,
Krustmalas kailās nu vientuļas skums:
Tagad ne skujas, ne čiekuru saujas,
Lemts nav vairs zemē izkaisīt jums.

Atšalcot vējiem brāzmaini siltiem,
Krustmalās mieru kas uzburt vairs spēs?
Kādēļ šeit atkal pie Daugavas tiltiem,
Dzimtenes egles, tiekamies mēs?

*Lūk, es atkal pieskaņos šīm lapām,
Un no viņām klusa smeldze līst.*

Krastā.

Sēdu upmalā pa novakariem,
Kamēr koki tumsā satinas.
Vītoļi man klusi pamāj zariem,
Kuņos aizķērušās atmiņas

Vēl no vasaras, kad kopā gājām
Skatīties, kur debess zaļš kā zīds,
Vēl no vasaras, kad tavām kājām
Bija prieks nest tavu sirdi līdz.

Kokiem zeltojot.

Kaut lāpas dzeltēnas jau kokos rudens sviedis,
Kā vēla kamene sirds steidz vēl medu vākt:
Klīst meklējot, vai nesmaršo kur ziedi...
Bet nenāk tas, kam vajadzēja nākt.

Un velti sirdi pavēris tu vaļā
Kā papardi, lai pusnakts sapņus buļ,
Guļ miris lauks... Bet koku jūrā zaļā
Kāds iet un slepus ugunskurus kuļ.

Lūk, es atkal pieskaņos šīm lapām,
Un no viņām klusa smeldze līst,
Pār tām dienām, kuņās draugi tapām
Sirdī mēs, bet dzīvē — sākām nīst.

Mūsu sirdī rūgtums mīt arvienu,
Un mums liekas — sveši esam mēs...
Tā pa gaišu pavasara dienu
Rūgtums sabriest bērzu galotnēs.

Tomēr zinu — ka tam visām pāri
Klusu gaismu kāda roka lej...
Smāids, kas lūpās tavās slēpjas vāri,
Slepus plaukst, kad vientuļa tu ej.

Dzejolitis.

Es zvaigznēm stāstu savu prieku —
Tās vienaldzīgi atmirdz man;
Es dziesmās savas ilgas lieku,
Un dziesmas list un dziesmas skan.

Es bieži skumjas smiltīs roku:
Lai nesāp sirdij katrs malds,
Bet viņas izplešas par koku
Un liegi šalc, tik liegi šalc.

Ir laime dievišķa ar vējiem ielās iet,
Ar rudens lietu skumt, ar pavasari smiet
Un ziemas sniegos klaiņot apskaidrotam.

Ir laime dievišķa zem sājpu nastas likt,
Kā kokam kalstošam pēc valgmes slāpt un tvīkt,
Un priekā salapot, ja viņu dienas dod tam.

Ir laime dievišķa pa smilšu ceļiem brist,
Ļaut smeldzei sirdī iedegties un dzist,
Ar smaidu saņemot, ko mums šīs dienas veltī.

Šīs zemes prieks ir auglis salds un sārts,
Šīs sāpes — auglis saules neaizskārts,
Šī dzīve — dārzs, ko Dieva saule zeltī.

Kad sniegs smaršo.

Pāri pilsētai plati
Vakars nokrita drūms,
Bet tev smaržoja mati
Itkā ceriņu krūms.

Bet tev staroja seja,
Itkā būtu vēl rīts,
Tavi vārdi bij dzeja,
Mani aicinot līdz.

Bet es biju kā tvanā,
Kas pār dvēseli krīt,
Kad vairs negribas sacīt:
„Nākšu parīt, vai rīt“.

Kad es izgāju ārā,
Viegli pārsloja sniegs...
Tā kā svētība vāra,
Tā kā ceriņi liegs.

Lapkritnī.

Bij reibas dienas, kvēla aizraušanās,
Nu neapvaldīts rimis auļot prāts,
Un brīnišķīgās sapņu stundās manās
Es gaidu vēl... bet tu vairs neatnāc.

Un neskumst sirds. Kautkas kautkur ir miris.
Bet sāpju nav, kas nāktu sirdi dzelt;
Tā rudenos, kad zelts jau zemē biris,
Neviena nav, kas grib to kokos celt.

Atbalss.

Cik tāls nu paliek straujo dienu skrejā
Tavs maigais attēls man...
Pat smaids vairs klusi neatplaksnās sejā,
Vairs mana jūsma neveidojas dzejā
Un līksmi neatskan.

Tak ir kautkas, kas staro dienām pāri
Un aicina un māj,
Kā ēnā nedrošs zieds tas izplaukst vāri,
Sirds ieelpo tā tīksmo smaršu kāri,
Un soļi klusi stāj.

Dieva kokle.

Dieva gaišā roka
Zvaigžņu kokli spēlē:
Līgo dvēs'les stīgas
Plašā jūsmu kvēlē.

Līgo dvēs'les stīgas,
Sirds tik pacilāta...
Izlīst as'ru upe,
Dziļi krūtīs krāta.

Izlīst as'ru upe,
Sirdi vieglu dara.
Tāda Dieva kokles
Brīnišķīga vara.

Bēdās prāts kad sagurst,
Sirds vai pušu lūztu —
Augšup vēršot skatu,
Atkal mieru gūstu.

Nejautā, vai bieži novakaros
Tik man sēdēt vientuļam un skumt —
Kamēr sirds vēl dzied kā zīle zarā,
Netik laivu tumšā straumē stumt.

Es arvien vēl trakoju un smeju,
Neprasot, ko pārnesīs man rīts,
Kas par to, ka dažreiz klusi seju
Novēršu un nerunāju līdz?

Disonansi.

No manis novēršas, kas pazīst mani,
Un apbrīno, kas manis nepazīst;
Šie dažubrīd tik skarbie disonansi
Par dziesmām vērsti man no lūpām list.

Un irdamies pret nezināmu krastu,
Kur tikšu godā celts, vai peklē gāzts,
Es savu sirdi nesu pats kā nastu,
Kas reizē svētība un reizē lāsts.

Sirdij bez pajumtes.

Ja sirdij tu kā jachtai visos vējos
Reiz esi ļāvis šūpoties un traukt,
Ja tikai mirkļos liesmainos un spējos
Bij tavai mīlai uzstarot un plaukt,
Ja liegām saitēm neesi to sējis
Un ilgās tvīkdams gados izauklējis,
Tad ostas nav, kas spētu tevi saukt.

Tad neceri, ka kāds reiz mās no krasta,
Lai paliec tu un buras lejup laid,
Sien melnu karogu pie sava masta:
Viens ceļš tev vairs — kur jūra vētrās vaid...
Tev visur mēmi noslēgsies ik osta
Kā mierīgs ciems no uguns un no posta.

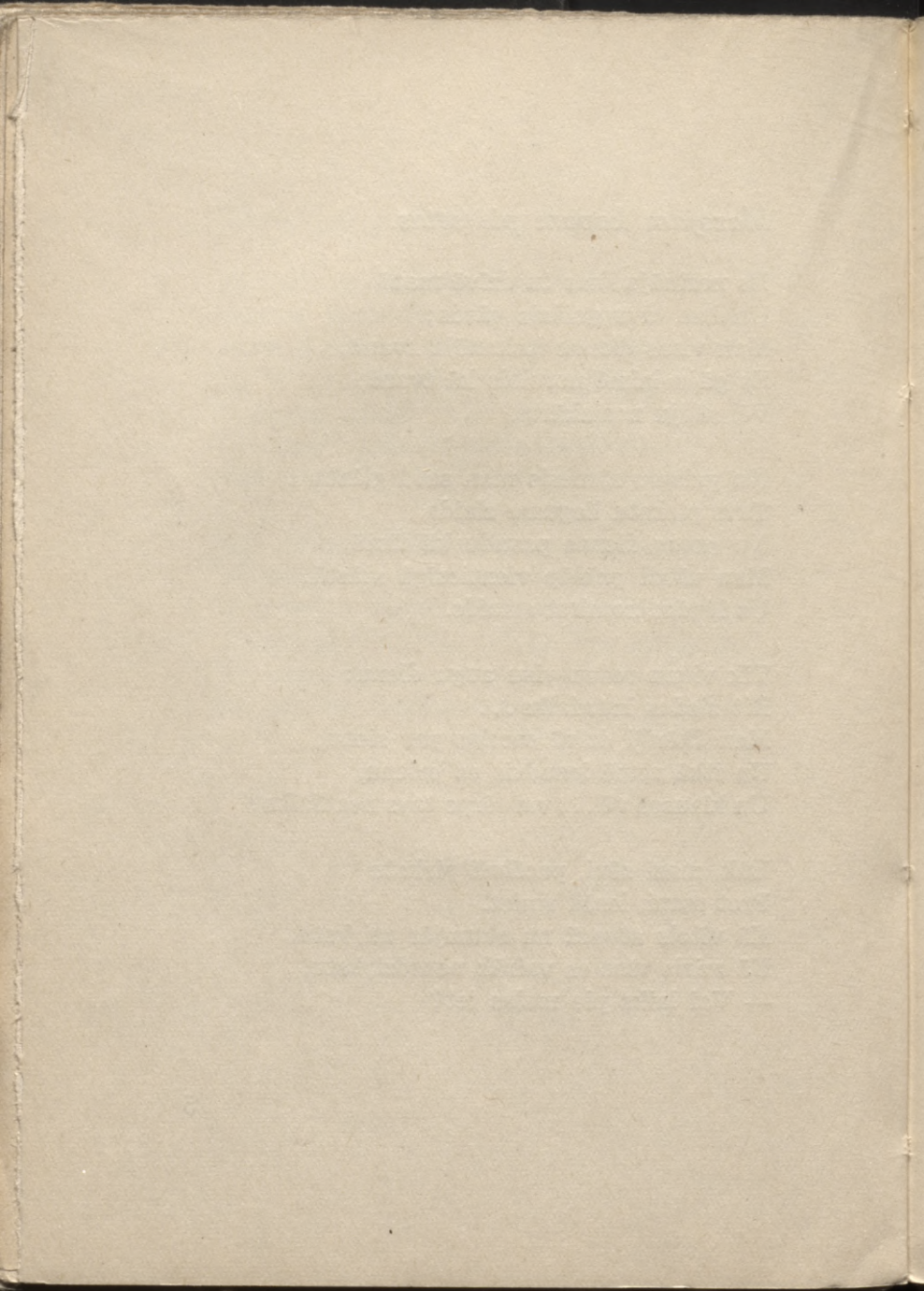
Mazajam kapam pie sētas.

Es nezināju, kas tu dzīvē manā,
Un kas tavs gaišais vārds;
Man visas dienas izskanēja zvanā,
Es gāju laimē noreibis kā tvanā,
Vēl sājpu neaizkārts.

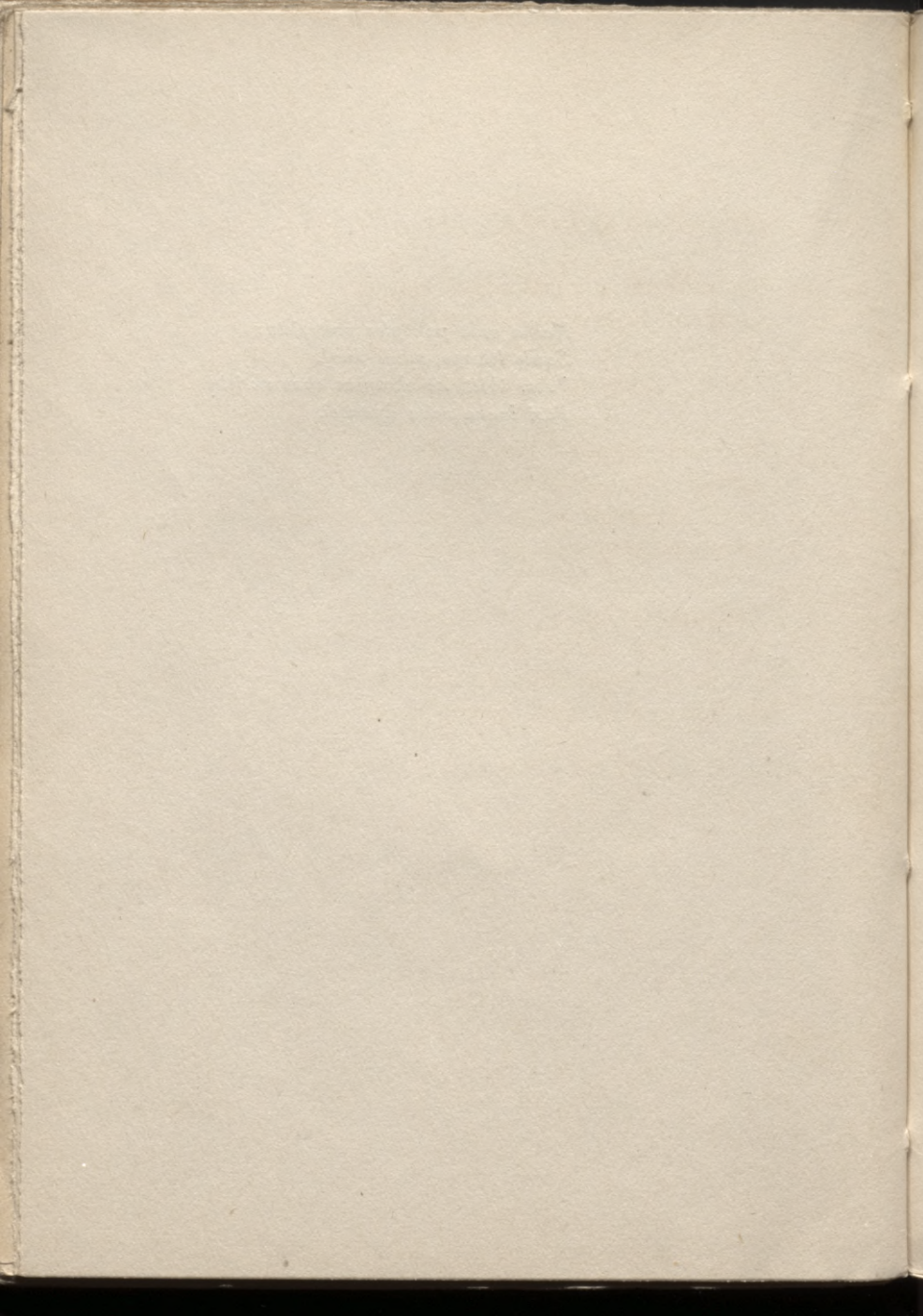
Nu gaismu aiznesis man savā glāstā
Tavs pirkstu liegums slaidis,
Nu savas dienas pavadu kā lāstā,
Man vārdi paklūp vientiesīgā stāstā,
Uz lūpām nomirst smaids.

Tik vienu redzu visu augu dienu:
Rit ziedos katafalks . . .
Man šķēršļi dzīvē saceļas par sienu,
Un itkā zemē ieaudzis es brienu,
Un klausos vēl . . . vai tērps tavs neatšalks?

Lūk, mazi zēni, pacēluši pirkstu
Pret mani, iesāk smiet.
Kā vītols atvarā nu skumjās mirkstu,
Kā miris vīns es vairāk neuzdzirkstu,
— Vai laiks pie malas iet?

*Kalna galā pakāpies pret rietu:
Saulē līksmo, saulē smeļ,
Tikai šķiet, ka skumjas ēnas skrietu
Pāri lauku zelta dvēselei.*

Rudenīga melodija.

Tīk man dārzos rudenīgos klaiņot,
Lapas pēdējās kur kokos trīs:
Vējš tur prot tik skumjas dziesmas daiņot,
Un tik sapņains dzidrums debesīs.

Tur man atkal neviļus kā zēnam
Tīk ar kāju lapas rušināt,
Kas kā tauriņi ar zelta spārniem, lēnām
Lejup laizdamies, sāk dārzu ceļus klāt.

Tad man liekas, it kā birzes šalko,
Rudzu lauki līgodami san,
Un ar roku kautrīgo un smalko
Smilgas vaigu liegi glauda man.

Meži zeltojas...

Kalna galā pakāpies pret rietu:
Saule līksmo, saule smeļ!
Tikai šķiet, ka skumjas ēnas skrietu
Pāri lauku zelta dvēselei.

Meži zemē nober savu zeltu:
Kam vairs rotas, kam vairs prieks?
Drīz pa ceļu, padebešos celtu,
Ardievas tiem dzērvēs kliegs.

Brauciens uz Vecpiebalgu.

Ir zeme brīnišķa aiz birstalām un siliem,
Pat dienās saulainās kur zaļas ēnas dus.
Pa laukiem vienmuļiem pret novakariem ziliem
Tur šūpodams nes mani autobuss.

Zib gaŗām ainavas vēl rudens dūzmā tītas,
Biez laukos tumsa, aizmiglojies logs,
Caur nakti mašīna trauc itkā dusmu dzīta,
Līdz rāmi apstājas: klāt beidzot Silakrogs.

Es tumsā soļoju pa lielceļu un ļauju,
Kā gurdi kumeļi lai domas līdz man brien;
Kautkur rūc straume, laužoties uz Gauju,
Un ceļam pāri kļavu lapas skrien.

No rijām smaržo sers. Šļupst Zobols lejā,
Vēl svešs tam miers: viņš viņus cilā kluss.
Tik tikko jaužams vējš man sitas sejā,
Pirms pusnakts pārstaigājot kalngalus.

Jau kuŗu gad' es staigāju šīs gaitas, —
Kopš dienām tām, kad mazs vēl biju zēns.
Kā lūgšanu arvienu sirds te skaita,
Un solis neviļus kļūst brīžam lēns.

Pirmās rudeni man vēstī kļavas,
Dzinterlāpas turot kalngalos...
Miežu stati sacel galvas savas,
Lūgdami, lai mājup pārved tos.

Apklusuši bezdelīgu čirksti,
Svilpes nometušas vālodzes,
Rudens saules gurdie vaska pirksti,
Glāsta laukus, kuŗos klīstu es.

Niedras ezerā jau palsas metas,
Viļņos — skumjas melodijas skan,
Dienas saulainas kā pērles retas
Veltī Dievs nu pasaulei un man.

Rudens nakts.

Mēness kokiem izkaļ
Zilas tēraudbruņas ...
Zvaigznes mirdz kā sarmā,
Tālumā rej suņi.

Pirmā salna elpu
Pārvērš baltā tvaikā,
Ietinusies melnā
Sagšā egle slaikā.

Rudens nakts ir mēma —
Vairāk neskan grieza ...
Pļavā bradā migla,
Smacīga un bieza.

Un nekas vairs sirdi
Nesauc pusnakts maldos:
Nav vairs vasarīgā
Vīna rudens galdos.

Dzirkst rudens skumju skurbinošais vīns
Kā kristalltraukos — dzedros saules staros;
Vēl dabas vaigā izplaukst gurdens smīns
Un atmirdz koku spilgtlapainos zaros.

Kā rudens diena sirds man klusi iet
Pa laukiem pelēkiem, līdz bērzos sīkos
Es apstājos: vēl jāgaida mazliet,
Un kāds šurp nāks un krāšņas bēres rīkos.

Es zinu — dabā stājas novakars,
Cik tālu vairs — un naktis rudenīgās
Uz vijoles, ko trūdu elpa skārs,
Vējš savas skumjās dziesmas zvaigznēm džīgās.

Mirstošā birzē.

Sārtas lāses kokos kaist kā rētas —
Dienas iet — bet viņas — nesadzīst.
Birstalas tik gaiši apmirdzētas —
Viņām zelts no matiem līst.

Saule te kā bērns starp kociem bradā,
Klusums pats — bez vārdiem — sauc un sauc.
Vēl tāpat — kā pagājušā gadā —
Rūzais smilgājs līgo nenopļauts . . .

Neviļus uz sūnu ciņa plokū —
Lūk — kā birzes smaidot mirst —
Man uz augšup pacēlušos roku
Šūpodamās zelta pārslas birst.

Lidojiet dzirkstis kvēlošās šautrās,
Lokaities liesmas sīcošās, jautrās,
Zvērojiet ogles kaistošā kvēlē,
Vēji lai skurstenī dziesmiņu spēlē.

Nomiris dārzs mans, mirušas pļavas,
Migla pleš rokas valganās savas,
Iezogas mājās, iezogas krūtīs,
Rietī kad liesmas vairs neiededz rūtīs.

Vaidi kad izskan kokzaru žvīgās,
Iedziedas skumjas dvēseles stīgās,
Dejojiet liesmas tad zilganā tvanā:
Jaunība staigā vēl dvēselē manā.

Iet grūtsirdīgi saule plašos lokos,
Aiz sava smaida sāpes glabājot;
Kas lapas kritušās spēs uzcelt kokos,
Kas ziediem vītušiem spēs smaržu dot?

Spiež rieta skūpstu novakara vaigā,
Un savā mīlā sadegusi dziest.
Zem kokiem klusiem soļiem vakars staigā
Un debesīs sāk zelta graudus sviest.

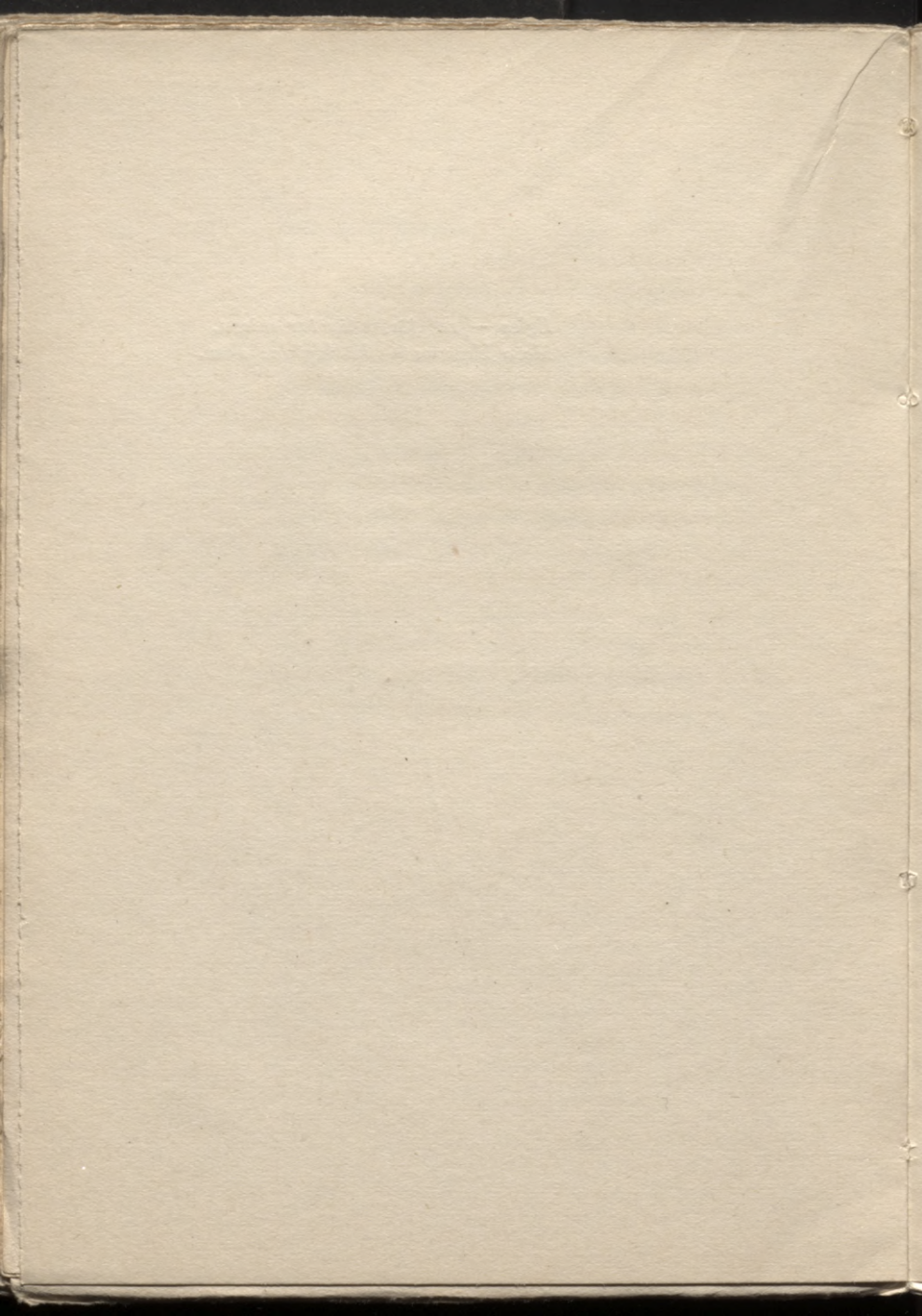
Vēlais rudenis.

Pār palsiem laukiem gaisma aust
Un milga kūp kā upurtraukā...
Nu rūpīgs saimnieks nesien vairs
Pa nakti savus zirgus laukā...

Jau atkal klāt ir dienas tās,
Kad slepus sirds kā dzērve klaigā,
Kad rudens zelta postalās
Starp nobirušām apsēm staigā,

Kad tikai retā mežmalā
Aiz vientulības vārnas klanda
Un vējš kā ubags gurds un sirms
Starp kokiem sēd un lapas vanda.

*Egles — zaļajās rokās tur sniegu,
Meža klusums — kā lāgšana skan.*

Vējš pret vakaru piebriezdams saceļas,
Sniega kupenas pagalmā paceļas.

Gaisos pārslas ņirb griezdamās, sīkdamas,
Smilgas klanās tām zem-zemu līkdamas.

Iet kāds debesīs dimantus vētīdams,
Zemi baltā svētībā svētīdams.

Putens pienāk un paspārnē dudinā,
Tājā ceļā dvēseli mudinā.

Meža miers.

Meža smaržīgā klusumā,
Mierā gaišā un liegā,
Zemu noliektām galviņām
Bērziņi sīki stāv sniegā.

Saule met dzirkstošus vizuļus,
Gaiša, smaidoša ziema . . .
Mirdzošs klusums klajumos dus,
Smaržo dūmi no ciema.

Tik pa ceļu gar mežmalu,
Sīki pulkstentiņš zvana.
Stāv kā sūtot man sveicienu,
Birze — draudzene mana.

Vai reiz te nemājoja dzīru prieks
Un katrā šalkā līksme neskanēja?
Nu tikai smilgas zemu līkst no vēja,
Un auksts un miris apkārt staro sniegs.

Es pārstaigāju noras, tīrumus.
Gurkst sniegs un dziļi viņā iegrimst kājas,
Bet mana sirds — tā čukst un sarunājas
Ar asniem apakšā, kas mēmi dus.

Es dzirdu zemē sīciņsīku balsi,
Kas pavasari gaišu sola man.
Ak, vēsmas, tad tās izdejosies gan
Ar vējiem jautro kadrili un valsī!

Un stabuli te atkal pūtīs gans,
Un bērzu zaļās galvas saule glaudīs,
Un diendusā par visu zemi snaudīs
Dziļš miers un debess dzidri iezilgans.

Lūk, caur sniedziņu sīku,
No debess ziluma birstošu,
Saule noskūpsta zemi
Kā māte bērniņu mirstošu.

Balti putni slīd gaisos,
Spalvas mirdzošas mesdami.
Aizčīkst rati pa ceļu,
Druvu briedumu vesdami.

Sudrabs birstalās vīz —
Slienās bērzi kā stabules.
Putens ciemiņos drīz
Baltas sūtīs mums vabules.

Vējam.

Durvīs lauzdamies un rūtīs sīcot,
Vējš sauc mani... Kā viņš lūgties prot!
Žēli noskan loga rūtis trīcot —
Lai tik nākot, lai tik iznākot.

Vai es aizmirsis, kā pavasaros
Savus matus ļāvis glaudīt tam?
Vai es aizmirsis, kā koku zaros
Dziedājis viņš man gar mežmalām?

Jā... pat šoruden, no laukiem braucot,
Dzirdēju kā viņš aiz dārza elš,
Skumji mežā manu vārdu saucot...
— Toreiz projām aizveda mans ceļš.

Kā lai tagad neizeju ielās,
Drauga balss kad viņa un skan?
Skūpstā mani tas, bet pārslas lielās,
Vaigā krīt un māca raudāt man.

Ziemsvētku vakarā.

Ne vēja pūsma neietrīcas zaros,
Kas sniegā gurdi likst...
Tik pārslas liksmi nodzirkst tūkstošstaros,
Aiz upes — vinda čīkst...

Un mežs un sīkās eglītes to zina,
Kas notiks šovakar...
Stāv svinīgi un zarus nekustina,
Un paegliši — ar.

Iet vecīts sirms pa aizsnigušu taku,
Pret mežu stājas... Klau,
Vai neskan pāri apsnigušiem laukiem
šurp lielā dziesma jau?

Snauž eglēs miers, bet pāri viņām klusi
šurp skatās gaiša acs...
Tā — vakarzvaigzne, tikko uzlēkusi,
Tā — lielais vēstnieks pats.

Pirmais sniegs.

Vējš pa lielceļu sniedziņu putina,
Beŗ aiz kakla un kutināt kutina...

Slejas egles gar ceļmalu, vērojot,
Kā mirst vasaras godība sērojot.

Zāle izstiepties grib kaut par matiņu —
Laukos neredz vairs labības statiņu.

Mikstu gultu nu ziema sev pasedzas,
Sniegu villainēs tīstās un sasedzas.

Diena nomirst kā vārīga vecīte,
Izdziest gaisma kā nopūsta svecīte.

Malkas cirtēji.

Viegli austrumu vēji koku galotnes šūpo.

Cirtēji — atpūšas drusku, kupli kaļķīšiem kūpot.

„Nez, kur nākamgad būsīm?“ Kokus pāršalc kā šalka.

„Ek, man gluži vienalga — kad tik pagadās malka!“

Atkal domīgi smēķē. Krēslā ietinas krasti.

Lapsa pāriet pār upi, pēdas slaukot ar asti.

Un pa zilgano sniegu, cīrvjus nesot pār pleciem,

Mājup cirtēji dodas soļiem gurdeni veciem.

Mežā — ap Ziemas svētkiem.

Egles — zaļajās rokās tur sniegu,
Meža klusums — kā lūgšana skan;
Mazu dziesmiņu — gaišu un liegu
Bērzu tāsēs tiktos ierakstīt man.

Lūk — jau apkārt paegli sanāk,
Sīka zilīte — skatās un brīnās,
Pati ziema raugās dvēselē manā;
Debesu acis paverot smīnā.

Sniegs tik gluds kā svētdienas galdauts,
Tīri žēl viņā iemīt man pēdu,
Tādēļ — domas atlaidis maldos
Ilgi mežā uz celma es sēdu.

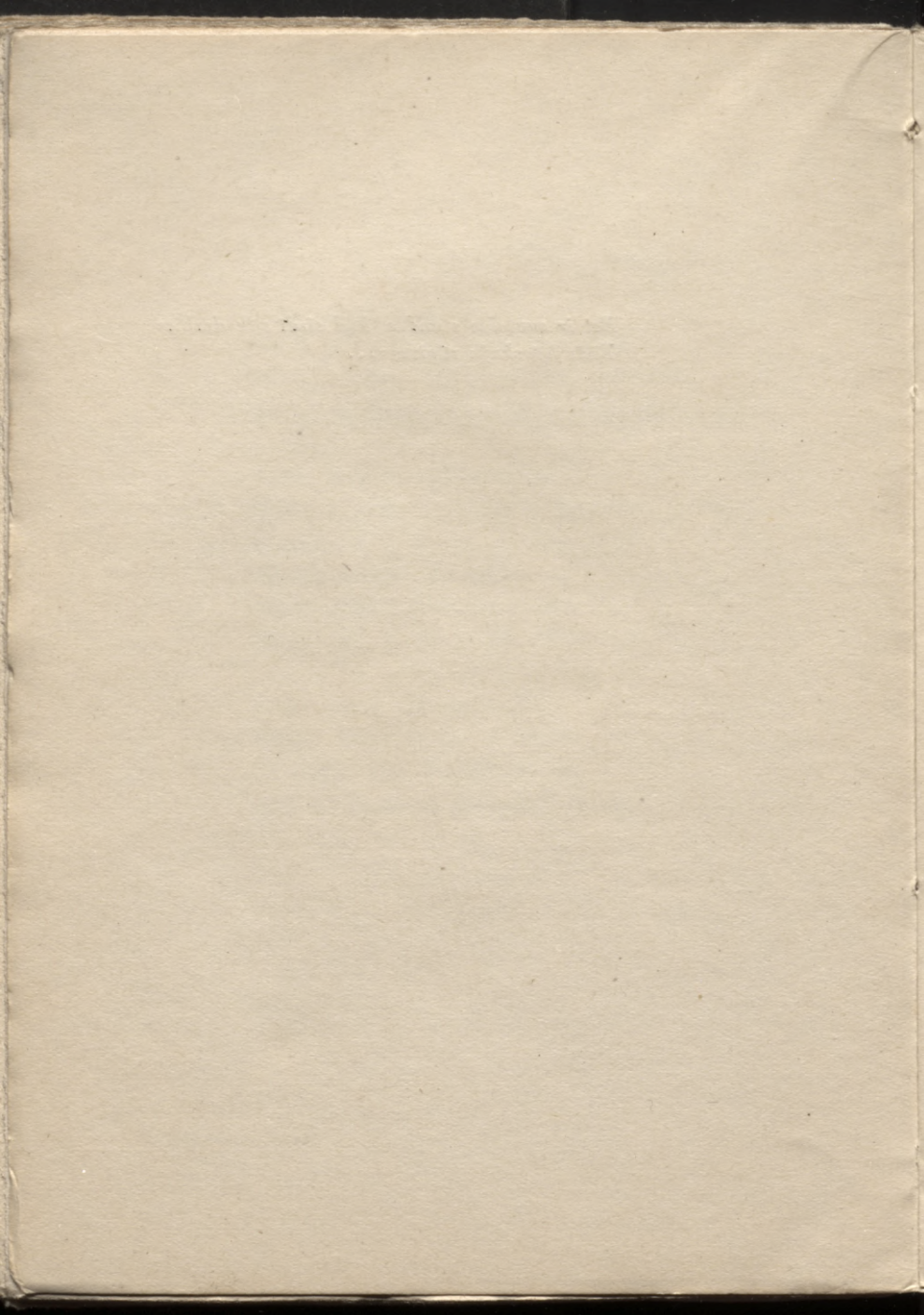
Egles zaļajās rokās tur sniegu,
Meža klusums kā lūgšana skan;
Mazu dziesmiņu — gaišu un liegu
Bērzu tāsēs tiktos ierakstīt man.

Ielās virpuļo sniegs,
Ziedu klēpjus gājējos mesdams,
Pārslas lielas un gurdenas nesdams,
Kā no ķiršiem nes ziedus jūnijvējš liegs.

Visos laukos vēl ziema,
Visās grāvās un palejās kupenas snauž,
Tomēr jauž, mana dvēsele jauž,
Ka no tuvējā ciema
Līgoš drīzi Lieldienu zvani —
Skani tad, sirds mana, skani!..

Zinu: drīz ziedonis būs,
Jūtu: briest sula ik kokā.
Pa ielām šim staigāsiēt jūs
Drīz ar baltiem ceriņiem rokās.

*Bet ir savādas stundas, kad sirdī sāk dzelties
Tāds kā skuju rūgtums...*

Draugiem.

Klusi uzticoties zvaigžņu lokam,
Dažs ar sāpēm sadraudzējies jau.
Manās birzēs nolūzis pa kokam,
Draugu vidū — dažā drauga nav.

Zāļu stieбри vārīgi un sīki
Stiprāk sargāt māc kā mūris biezs.
Velti vēlreiz draugu redzēt tvīki,
Novakarā smaidot satikties...

Nevari vairs acīs ieskatīties,
Silti roku spiest un gaiši smiet...
Laiks liek efejām — ap krustiem vīties,
Mums — gar kapu klusiem soļiem iet.

Es zinu, ka tā būs.

J. Plases piemiņai.

Es zinu, ka tā būs, ka visi, kas ap kapu
No taviem draugiem stāv, tāpat reiz apgulsies
Zem drēgnām velēnām . . . Un apzeltītu lapu
Kā skumju sveiku vēl no birzēm — uzliks Dievs.

Mums visiem sāpes reiz liks smaidīt tavu smaidu,
Bet kas par to? — Tu dzīvei nepārmet.
Tu zobus sakodi, lai aplāpētu vaidu
Un acis pacēli vēl debess zilgmei pret'!

Es zinu, ka tā būs, ka visiem stundā lielā
Kāds acis aizspiedīs ar bālu roku ciet,
Un gājiens skumjš mūs aizvedīs tais ielās,
Kur nevajadzēs vairs pret pavasari iet.

Kur nevajadzēs vairs ne lūpas asiņainas
Aiz sāpēm brīžam kost, ne vaidu krūtīs mākt;
Sirds nogrims atvarā, nekas kur neizmainas,
Un kur, varbūt, varbūt, nekas vairs nevar nākt.

Kapos.

Prom ļaudis jau... Rūgts miers no skujām dvašo,
Pār krustiem palsā lietū krēsla līst,
Kāds rokas pacēlis pret tāli plašo,
Lūdz debesis, lai slimā sirds tam dzīst.

Tur augšā zin, kā sāpes sirdī dzeļas,
Tur augšā zin, cik rūgti apraud tos,
Kas klusi aizmieg un vairs neuzceļas,
Kā nogrimuši melnos ūdeņos.

Tur augšā zin... Bet tieši tādēļ lēma
Tie dažam sāpes lielās šīs, varbūt,
Lai uzzied sirds kā rūgta krizantēma,
Kas krāšņi plaukst, kad rudens elpu jūt.

Zinu — pienāks reiz novakars tas,
Kad vairs gaidīt nevaj'dzēs dienu,
Un kad sirdi vairs necels nemaz
Spārni tie, kuŗos tagad es skrienu.

Zinu — stundas reiz attecēs tās,
Kas mums smiltīs iespiedīs galvu,
Lielā nakts melnus palagus klās
Pār šīm grāmatām klusām, šo spalvu.

O, man nomirt pat nebūtu žēl,
Bet, kad zemē sirds trūdēs kā lapa,
Kaut mums dvēsele skanētu vēl
Tikai stundu, tik brīdi aiz kapa.

Es jau zinu, ka aiz dienām tām,
Kuŗām pakaļ sniedzu savu roku,
Atkal ies ar skropstām nolaistām,
Dienas citas, pilnas citu moku.

Es jau zinu, ka šī dzīve — sils,
Kuŗām cauri katram jāizmaldās,
Lai, kad rudens pusemēnesis dils,
Tukšu kausu noliktu uz galda.

Un lai nomirtu kā dienā mirst,
Kad aiz kalna nozūd saules mati,
Malds ir lapas šīs, kas vējos birst,
Malds ir zeme šī un saule pati.

Dienas kā vējputni šaujas,
Dvēsele ļaujas
Bieži vien sajūsmai sīkai un veltīgam priekam.
Aizgūtnēm laimi mēs tverot,
Pavirši sverot,
Dzeloņu aproces paši ap rokām sev liekam.

Dienas kā vējputni šaujas,
Dvēsele ļaujas
Bieži vien likteņa ūdeņu skrejai;
Līgo tā viļņos kā vējrauta lapa...
Tikai pie kapa
Skaidrība gaiši kā kaija pārlido sejai.

Vectēvs.

Sen vairs nenēsā mani vectēvs uz pleca
Un uz ceļiem nešūpo ar.
Tur, kur baznīcas kalnā snauž kapsēta veca,
Viņa kapu sameklēt var . . .

Krustu mežs viņam apkārt aug kuplāks ik gadus,
Sūnas pamazām akmeņus klāj . . .
Un es aizvadu draugus un aizvadu radus,
Kuŗu soļi gurumā stāj.

Vectēv manu! Vai zini — jo biklāk ikdienas
Nez kādēļ nu sāk meklēt man acs:
Vai pie platzaru gobas, vai kapsētas sienas
Kādā vakarā nogulšos pats?

Ak, es zinu, ka spārnos man vaj'dzētu celties
Un starp ļaudīm kā pravietim iet,
Bet ir savādas stundas, kad sirdī sāk dzelties
Tāds kā skuju rūgtums mazliet.

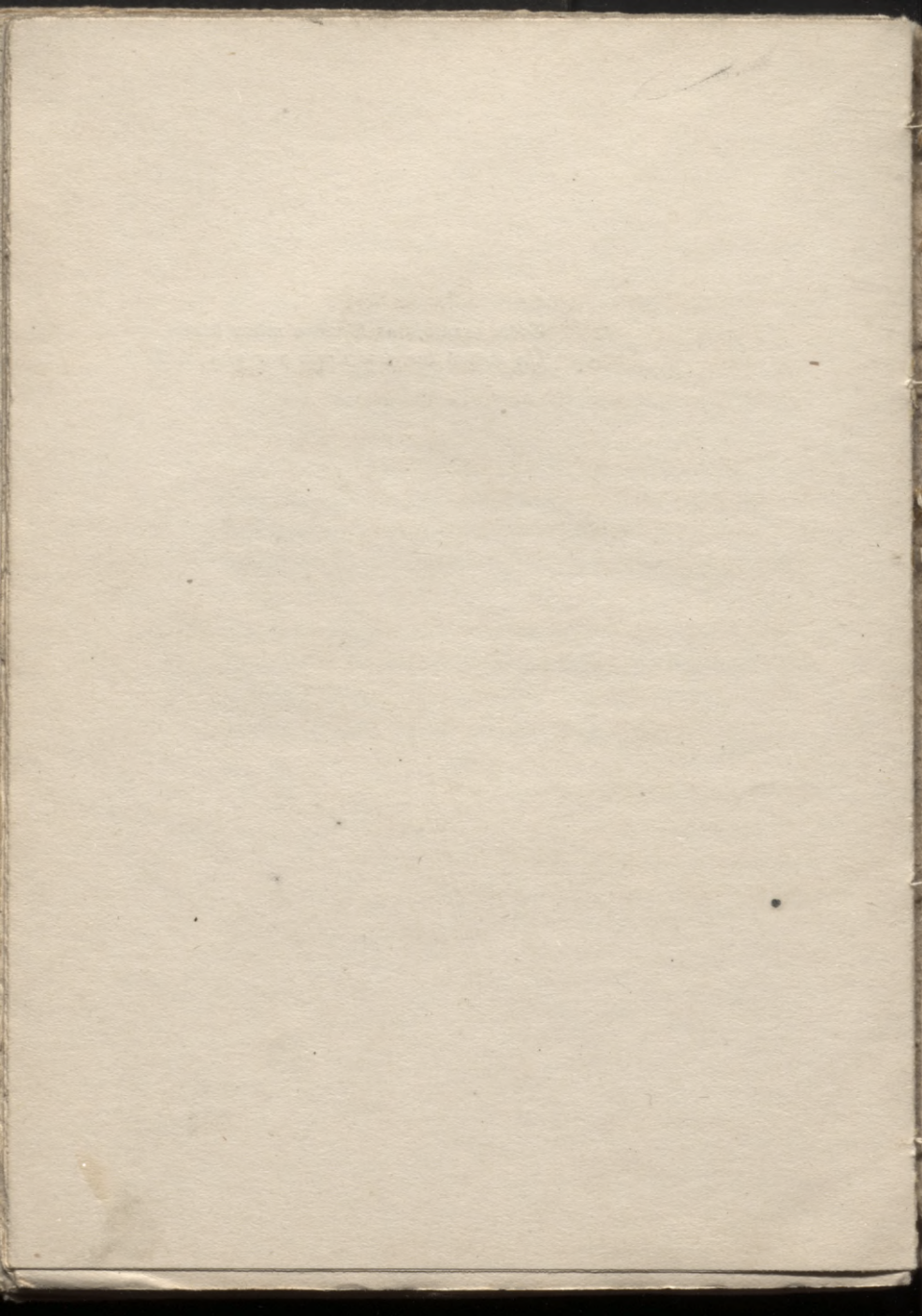
Vēlreiz nākšu.

Nē, es neticu, ka spēj šī zeme saistīt
Sirdi to, ko saistīj's nav neviens;
Ai, kā putns tā gribēs augšup laisties,
Lai cik smags un valgs ir kapu pliens.

Viņa izrausies un — lai tik gars tā būtu,
Viņa ies un ies un nenorims . . .
Kaut es nezinu, es tomēr — jūtu —
šurp tā vēlreiz nāks un vēlreiz dzims . . .

Un kad laivu jaunu debess dzīlē
Laikmets jauns stums straujāk, pādrošāk,
Vēlreiz nākšu — ne vairs nīst un milēt,
Bet kā balsij pakaļ atbalss nāk.

*Svēts mantojums šī zeme mūsu tautai,
Un svētīts tas, kas drošs par viņu krīt.*

Himna.

Svēts mantojums šī zeme mūsu tautai,
Un svētīts tas, kas drošs par viņu krīt,
Lai mūžu mūžos zelt un plaukt Dievs ļauj tai,
Un saulei liek pār mūsu druvām līt.

Te tēvu tēvi sviedros vagu dzina,
Šī saule pirmā svētījusi mūs,
Lai takas tās, ko pirmais solis mina,
Redz gaitā pēdējā reiz ejam mūs.

Nekur virs zemes neapsveiks tik silti
Vairs mūs neviens kā apsveic druvas šīs,
Gaŗ kuŗām augšup slejas bērzu ciltis
Un alkšņi šalcot veŗas debesīs.

Par visiem svētumiem, ko sirdī nesam,
Lai šo ikviens sev pirmā vietā liek:
No zemes šīs mēs izauguši esam,
Mums šajā zemē galva jānoliek.

Dzimtenei.

Kā bulta, skrienot plašos lokos,
Pār viļņu klaju — viļņos zūd,
Kā lapas — saplaukušas kokos —
Pēc rudens vētrām zeme trūd,

Tā mēs caur puteni un ziemu
Uz savu kluso dzimto ciemu
Lai steidzamies, kad vakars stāj,
Zem kokiem tumsa ēnas klāj.

Kaut rūktas iznīcības domas
Un baigi katram nāvi jaust,
Zem mūsu zilās debess jomas
Lai ļaujam smiltīm sevi glaust,

Uz velēnām lai galvu liekam
Un klusi ieaijāti tiekam.
Kur dzimtās zemes zvaigznes māj,
Lai soļi stāj, lai gaitas stāj.

Nezināmiem kapiem.

Lai tiem, kas zemē nogūlās bez zārka,
Kam kapā ziedi nenobira līdz,
Nu dziesma skan un šūpodamās trīc,
Kā vītols skumjš virs sājpu mārka.

Par kapiem tiem — zin vēji žēlu stāstu,
Kas savās šalkās klusu smeldzi nes,
Kad koki noņem zelta cepures
Par rudens saules apskaidroto glāstu.

Bet pumpuros kad maija vēji žvīgo,
Sauc slepus ilgas tālu mežos mūs,
Kur samulst sirds, ja atrod — zobens rūs,
Pār kauliem sīcot pērnos smilgas līgo.

Vējš atvilina tālus baznīczvanus,
Stāv nolauzts stumbrs kā pieminēja stabs,
Un lapas apsedz to, ko apsedzis nav kaps;
Ceļ bērzi zarus, turot aizlūgšanu . . .

Ne tikai ilgās tvīkt un pazemīgi cerēt
Lai māca dienas tās, kas plecos gulst kā slogs:
Mums jāprot šķēpu tvert un iet ar laimi derēt,
Un pašiem jāizcērt uz nākamību logs.

Mums jāprot spēku smelt, kur citi sāpes smeļas,
Mums jānāk nepagurt, kur citi vārgi krīt,
Lai mūsu karogi un mūsu domas ceļas
Un jaunu dienu pasludinā rīt.

Draugiem.

Vai tālu jau tas laiks? Vēl tēvu tēvi zina,
Kad asarains bij ceļš, ko mūsu tauta mina.
Pa plašo Daugavu, kur slejas Rīgas nami,
Tie strūgas vilkuši bij, sūri kalpodami,
Ar graudiem smaršīgiem, ko dāvājuši lauki,
Un pilni apcirkņi kā pārplūstoši trauki.
Vai tālu jau tas laiks, kad mežu zaļo zeltu
Pa viņiem sūtīja, lai krāšņus namus celtu,
Tiem, kam ir rokās spēks un zelts un visa vara,
Ko liktens neviļus uz zaļa līcis zara?
Gan dziesmas skanēja, bet šķīta — auss dzird vaidu,
Kā sirdī slepens krams lai brīžam nešķīļ naidu?
Ja zeme pagātņi uz mūžiem nepaņemtu,
Tad daudzi pamostos un bārgu tiesu lemtu,
Varbūt — par tiem, kas apglabāti jau,
Varbūt par tiem, kas dzimuši vēl nav.
Un naidis vairs nedzisa kā dzirkstis sūnās sausās.
Lūk — laikmets pašķīras un liulgabalos klausās
Ne tikai tie, kam roka šķēpu nes,
Bet pulki pelēki iz mēmās aizsaules.
Un tauta pamostas. Un vālu tveķ. Un cīnas.
Un sirmie priekšteči uz kapiem stāv un brīnas.

*

Kā neaugs egle vairs — ar saknēm izgāzusēs,
Tā arī pagātne — reiz kapā gāzta — klusēs.
Kas gan vēl ļautu celt sev plecos verga krustu?
Kaut kalni sašķeltos un zeme pīšļos zustu,
Pār plašo Daugavu, kas tagad brīva lokās,
Lai, draugi, stāvam mēs un sadodamies rokās!

Piemīnai.

Mums pļavās vēl ēd rūsa dzeloņdrātis,
Un laukos granātas no zemes arkls vēl ceļ,
Un valgo zemi apkampis kā māti
Dažs ģindens guļ, kur apkārt virši zeļ.

Vēl mūsu purvos rāvai asins smaka,
Vēl sēra dūmi rudens miglā tvan,
Bet lūk — jau aizmirst tos, kam cīņās raka
Reiz bumbas kapsētu un kapus arīdzan.

Tie dzīvi atdeva un mira asins peļķēs,
Kas kūpot izplūda no sadragātās krūts,
Kad sniegains tīrels uzziedēja neļķēs,
Ko liktens baiss tik gadu simtos plūc.

Vēl mūsu priedēs zaigo šrapneļrētas, —
Pēc viesuļuguns meži nesadzīst,
Bet tauta tā, kam cīņas šīs ir svētas,
Šo dienu slavai ļauj, lai vējos klīst.

Tik dažs, kas nāk vēl sērst uz drauga kapa,
Kas kroplo roku nespēj taisnu griezt,
Vēl atceries, kā zeme šī reiz tapa,
Un domās sēd, līdz kokos nakts jau briest . . .

Un neatkāptos tie, kaut gāzes elpu žņaugtu,
Un neliektos, kaut tanks lai pāri nāk,
Tik tādēļ vien, lai tauta šī reiz plauktu
Par visām mūsu birzēm brīnišķāk.

Varoņi Brāļu kapos.

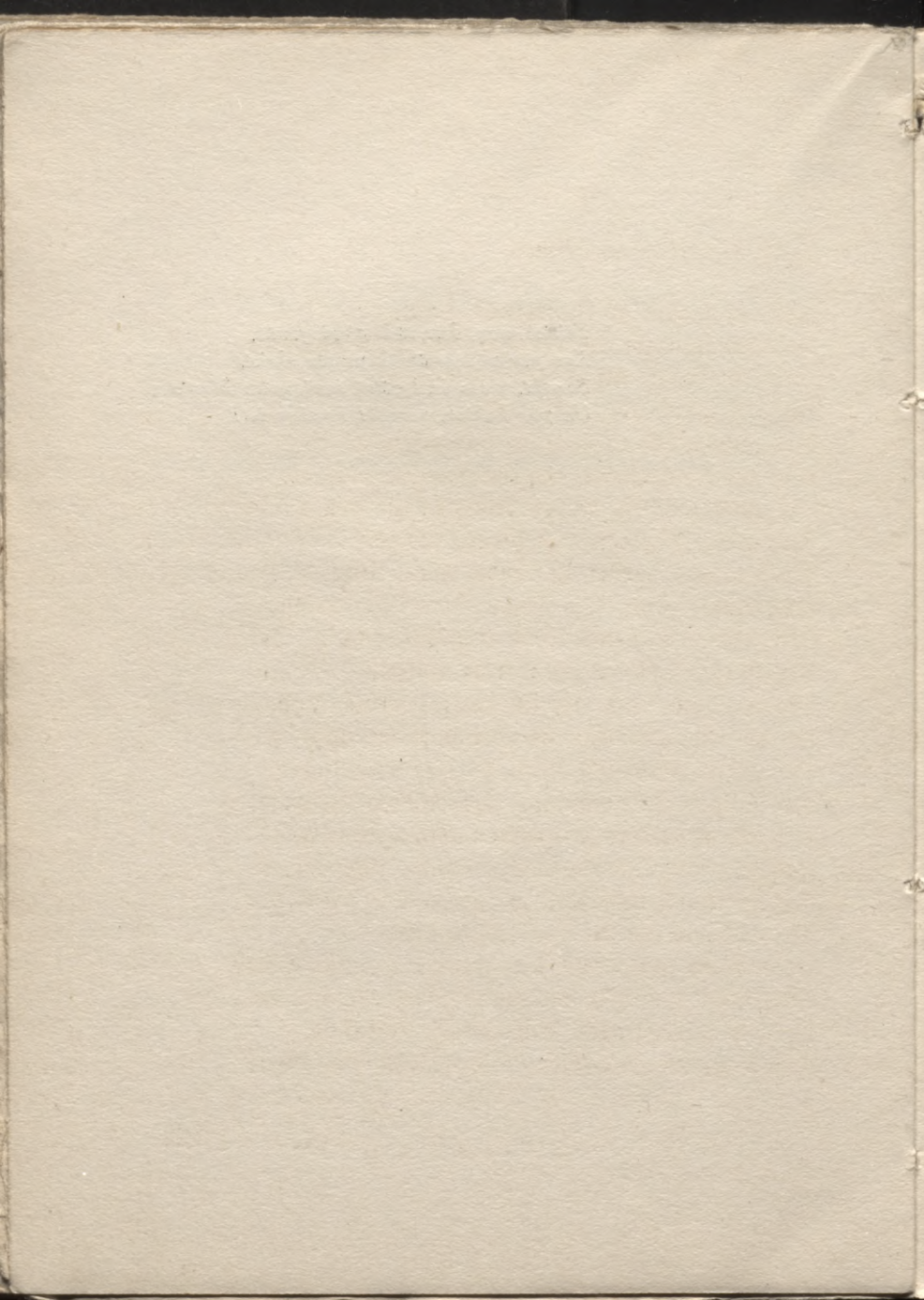
Tad, kad divpadsmito stundu zvans no torņa lejup nes,
Draugi, visai zemei pāri klusas šalkas dzirdu es:
Visā Latvijā — no jūras līdz pat krievu robežām —
Veņas kapenes un tumsā varoņstāvi kāpj no tām.
Lūk, gar Daugavu no tiltiem svinīgs virzās gājiens
[garš,

Vēro ielas, vēro namus, ko reiz dragājis ir kaŗš.
Nāk tur jaunekļi, nāk vīri, kam jau sarma matus klāj,
Pulcējas un sarunājas, un viens otram galvām māj...
Apkārt lūkodamies vēro, kādā mierā nami dus,
Un tiem priekā nodreb sirdis, ielās redzot karogus.
Un kāds runā: „Kuŗu gadu man zem pleca lode rūš,
Bet, lūk, ielas karogotas: vēl nav aizmirsuši mūs!”
Nošalc prieks un vēlais gājiens atkal tukšās ielās slīd,
Laterngaismā spulgo acis, ieroči un bruņas spīd.
Lūk, jau Brāļu kapu kāpēs tūkstots smagu soļu dim,
Atbalss bikli slēpjas kokos, skaņas slīd līdz debesīm.
Aizturējis elpu, klausās mežs un šalko dīvaināk,
Un pat pieminēkļos cirstie zirgi zemi kārpīt sāk.
Un, lūk, karotāji sirmie paceļ rokas svētībai:
„Tiem, kas varoņus tur cieņā, svētīgs mūžs lai tautai
[tai!”

Un uz brīdi vēlā stundā tālu apkārt viss stāv kluss,
Kamēr māte, klintī cirstā, paceļ skumjos plakstienus.

Un tā maigi saka pulkiem: „Bērni, Dieva miers ar
[jums!“ —
Pulki iesāk ceļā posties, gaišāks paliek debesjums.
Un pa ielām karogotām, kur dveš rudens drēgnums
[vēss,
Atkal aizslīd pulks pēc pulka, atgriežoties kapenēs.

*Teiciet man, kur tādi zirgi ganās,
Kas par vējiem ātrāk prastu skriet,
Šonakt, mežs kad vētrā zvaigznēm klanās,
Un pār kokiem saucošs nemiers iet?*

Zem svešiem zvaniem.

Mēs pārnācām no Sibīrijas taigām,
No tālā Baikala, no stepēm, tundrām baigām
Uz zemi to, ko cīņās drošs un kvēls
Bij sīvi izkaņojis latvju dēls.
Mēs pārnācām kā dzēves pavasaros,
Kad zeme uzelpo un nogrimst saules staros,
Un sāpes aizmirstas, un vilšanās un viss,
Kas mācis svešatnē un plecus saliecis.
Sirds prieku zeltītu ar sērām austu jūt:
Mēs tomēr esam še! Vai visi? — Nē, nebūt ...
Cits krievu kapsētā to krustu ēnā dus
Un atstāts aplūko nu troņus zeltītus,
Un mākoņus, kas slīd kā kaijas vizmās zilgās,
Un klausas skumīgi, ko vēji šalko smilgās.
Tur sirmā Maskava simts torņus augšup ceļ,
Tur Volgas plūdums lēns, tur kņāces Dņepru šķeļ,
Tur dus Borodino zem senču sirmās slavas,
Bet nav tur, dzimtene, nav svētās elpas tavas.
Pat svētvakaros zvans tur sveic mūs svešādāk,
Tur cita vasara un cita ziema nāk,
Un viņiem jādus tur, kur dienas klusām kājām
Gar lauku ciemiem iet un vientuļīgām mājām ...
Lai viņus pieminam, kad vakars iezilgans,
Kad zvaigznes apsveicot no torņa atskan zvans.

Svētku nakts.

Teiciet man, kur tādi zirgi ganās,
Kas par vēju ātrāk prastu skriet
Šonakt, mežs kad vētrā zvaigznēm klanās
Un pār kokiem saucošs nemiers iet?

Jūdziet kamanās šos zirgus salnos,
Lai pēc zvaigznēm šonakt braucu es,
Joņodams gan ielejās, gan kalnos,
Trīcot apgaismo ko pusmēness.

Vietu to es atkal redzēt vēlos,
Kur man pirmie Ziemas svētki bij,
Pirmo reiz kur zvaigžņu baros kvēlos,
Nolūkojos pretīm debesij.

Tur no mazās ciema baznīciņas
Dziedot plūda Ziemas svētku zvans...
Vai no visa tā vairs nav ne miņas,
Un tas viss jau izgaisis kā tvans?

Vai, varbūt, vēl viss tur stāv pa vecam:
Pagalmā, pār aku bērzi likst,
Un ikreiz kā saslimušam plecam
Vindai pieskaroties, viņa čīkst?

Teiciet man, kur tādi zirgi ganās,
Kas par vēju ātrāk prastu skriet
Šonakt, mežs kad vētrā zvaigznēm klanās
Un pār kokiem saucošs nemiers iet?

Vēstule draugam.

(Teodoram Blumfeldam.)

Kādēļ tu vēlējies smaržīgos laukus
Smaidot pret Ņu-Jorkas dunoņu mīt?
Rudens te mežos kaļ zeltītus traukus,
Sniegs te kā sapņodams klajumos krīt.

Vēji te jautri un jauni kā brieži,
Zeme te smaržo un gaisi te tvīkst,
Krustā, kur tvaikoņus vērojam bieži,
Ūdeņi šalko un vītoli līkst.

Rietumu vējš kad pa Ņu-Jorku auros,
Atceries kādreiz kā stāvējām mēs,
Daugavas tiltu skeletus cauros
Brāzmains kad pāršalca ziemelis vēss.

Vai tu kā jenkijs vēl meitenēm smeji,
Kur tava pīpe, kas smaršīgi kūp?
Vai, varbūt, smiltis tev spiežas jau sejā,
Dienas pār kapiem kad steidzas un klūp?

Manā ceļā ar nekaisās rozes:
Diezgan es paguvis vērmeļu plūkt,
Kaut arī dūmu no tabakas dozes
Varu bez slēpšanas mierīgi sūkt.

Neeju tumsā vairs kauties ar māniem,
Stiklus sagrūtā fabrikā sist,
Sen mana mīla pret svilpēm un krāniem,
Indiānteikām — sākusi dzist.

Vai varbūt kapā jau nobeidzi dēkas,
Blakus kur pazemes dzelzceji rūc,
Nav tev pat spalvu vairs pacilāt spēka,
Ielūzis zārks kad spiežas uz krūts?

Draugs, ja vēl vari — reiz apciemo mani,
Atbrauc kā aizbēgi — tev jau tas nieks:
Svilpos aiz prieka tad vēji kā gani,
Kaijas virs moliem sajūsmā kliegs.

Atmiņu šūpolēs.

Kaut es spētu laiku autobusā
Dažus gadus aizbraukt atpakaļ,
Tad es dzirdētu kā mežā klusā
Svilpo vālodze un dzenis kaļ.

Man ap kājām meža zāles pītos,
Krūmi rokas aizskārtu kā glāsts,
Tad es makšķerēt vēl ietu rītos,
Pārstaigādams vietas pamestās.

Tad varbūt vēl kā priekš pavasariem
Tevi satiktu, draugs, kādu rīt'
Mežā, kur vēl rasa pil no zariem
Un kā vabules uz rokām krīt.

Mēs tāpat līdz pašiem ceļiem bristu
Upē, kur ap kājām mailes skrien,
Rīti starotu un rieti dzistu,
Līdz mēs draugi klūtu kādu dien.

Atkal šalktu kastaņi gar žogu
Un no viņiem sārta snigtu sniegs,
Veroties caur tavu matu sprogu,
Justu es kā manī kūsā prieks.

Nu cikreiz jau nobirušas ievas,
Cikreiz upē ledus izgājis . . .
Vai tāpat arvien vēl tici Dievam,
Un tāpat arvien vēl gaišs tev viss?

Kaut es spētu laiku autobusā
Dažus gadus aizbraukt atpakaļ,
Tad es dzirdētu kā mežā klusā
Svilpo vālodze un dzenis kaļ.

Brauciens pavasarī.

Motors dūc
kā bite dobjā stropā,
Vējš ar roku
spiež mums elpu ciet...
Draugs, cik ilgi tā —
ar tevi kopā —
lemts mums vēl
kā diviem putniem skriet?

Tavas acis
urbjas debess malā
zilgani
kur meži kūp...
Motors dzied...
Kad brauciens šis būs galā?
Ceļš zem riepām
čirkst un drūp.

Aizmirsis
kā reiz tur sienu pļāvis,
klausoties,
ko birzē atbalss sauc,

nu kā bulta,
loks ko gaisos šāvis,
traucu es
un draugs mans trauc.

Motors dreb
kā zvērs ar šķēpu plecā,
skrien un lec
kā skaudri ievainots;
Kādēļ, draugs,
pēc paraduma vecā
nu tu man
vairs mīļi nepieploc?

Vai tev liekas
laiks tā laimi aiznes
tā — kā tagad
auto mūs?
Lūk, jau bērzos
zaļu lapu zvaigznes:
būs vēl laukos
pavasaris
būs!

Auto dūc
kā bite dobjā stropā,
vējš ar roku
spiež mums elpu ciet.
Draugs, cik ilgi tā —
ar tevi kopā —
lemts mums vēl
kā diviem putniem skriet?

Kumeļi.

Kumeļi mani, kumeļi,
Ābolainie un salnie,
Kurp tā neprātā auļojiet jūs
Bez ceļa — pa druvām un kalniem?
Tīreļi, lankas un purvmales . . .
Viegli pār ezeriem kamanas nes,
Rakstītās kamanas viegli slīd,
Kautgan ikbrīdi, kautgan ikbrīd'
Tās ledū var iebrukt, kur āliņģis spīd,
Vai kur trauslāka mala gar krastu.
Ai, kaut es zinātu, mieru kur gūs
Šie kumeļi trakie, kad noskrietu būs,
Ai, kaut tos savaldīt prastu!
Zvārguļi nebeidz ne raudāt, ne smiet,
Kumeļi, kumeļi, stājaties skriet:
Kājas ašās un slaidās
Sen jau kūp putās!.. Bet tālāk arvien
Ārprāta braucienā kumeļi skrien,
Kamanas grandās un svaidās. —

Aicinājums.

Kuŗu gad' jau tvaikoņi no jūŗas
Ostā nāk un pretīm pilij stāj;
Daudziem kuģiem tagad jaunas buŗas
Un no daudziem — karogs cits nu māj.

Kam arvienu vēl nepārnāc tu smejoj
Tā kā aizbraukdams, kad pļavās siens
Tīksmi smaržoja? . Nu, dienām skrejoj,
Velti ostā tevi gaidu viens.

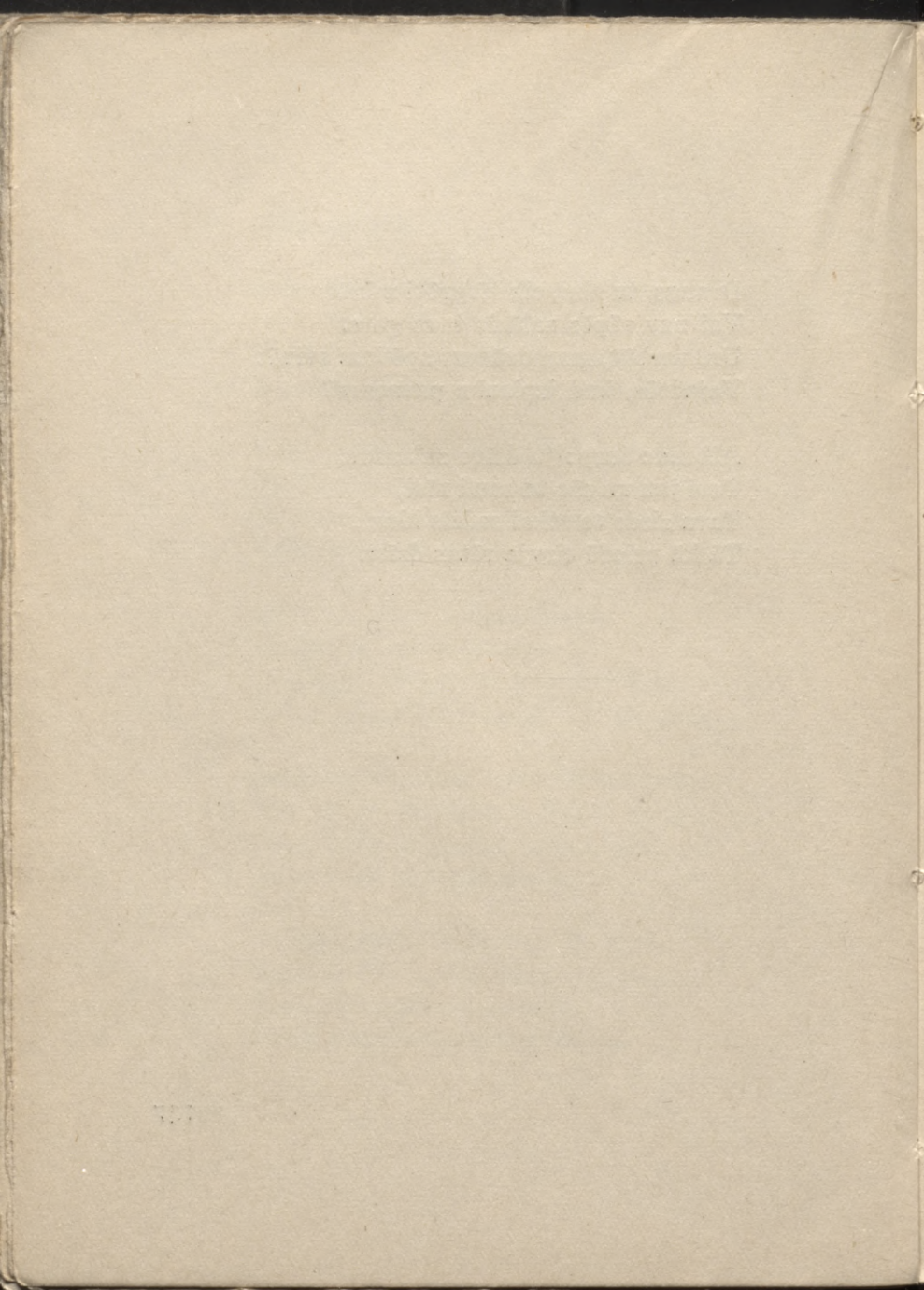
Neticu, ka esi tu Sing Singā,
Neticu, ka esi miljonārs:
Tev tāpat arvien vēl skumju dvingā
Tvikst pēc zvaigznēm gurdo acu pārs.

Atbrauc šurp, kur nava debesskrāpju,
Kur vēl dārzos gaiss ir dzidrs un zils . . .
Tava sirds te mazāk jutīs sāpju,
Ja kā zieds tā saulē neatsils.

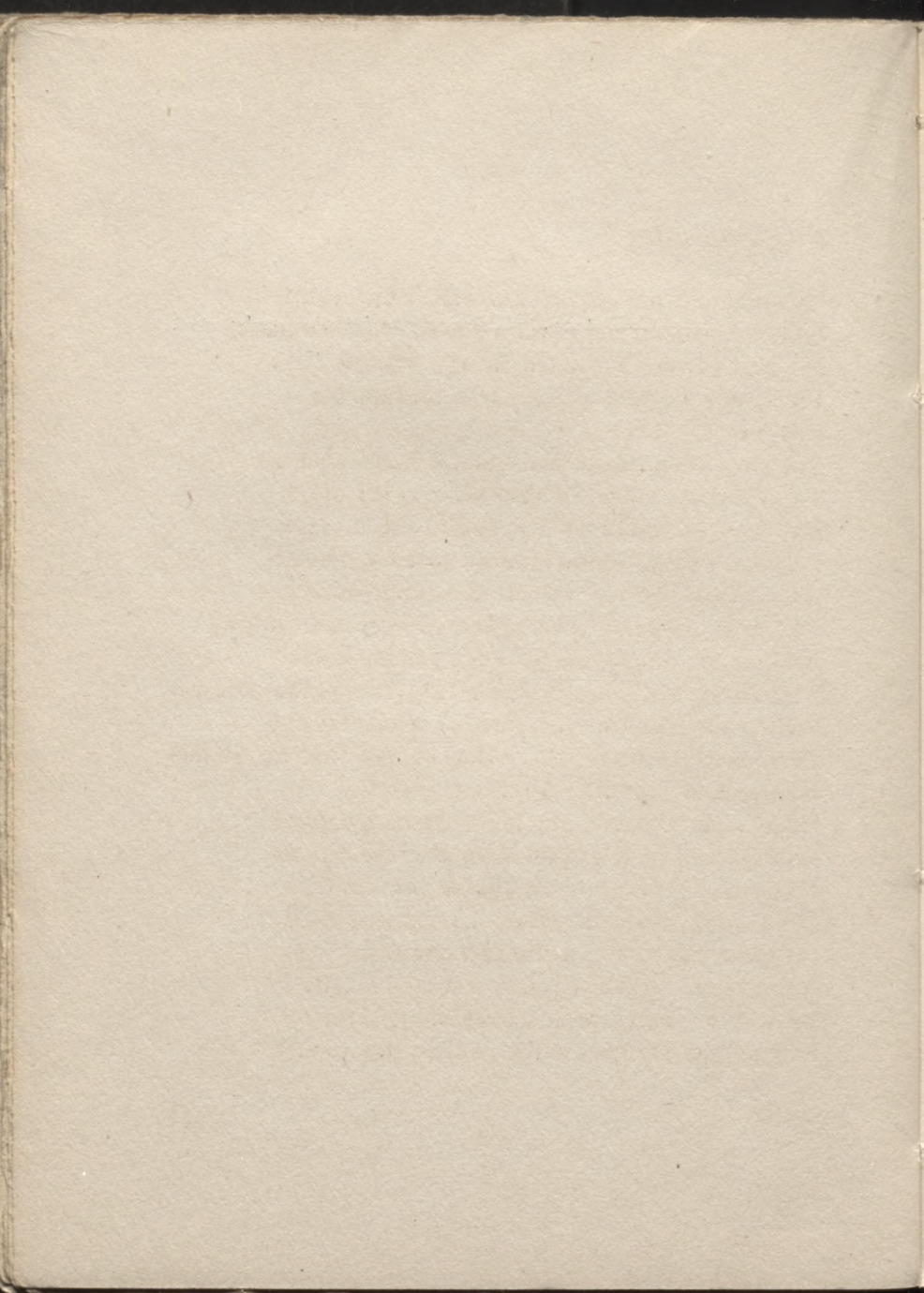
Atbrauc šurp: te jutisies kā mājā,
Kaut es zinu — tev vairs viņu nav;
Tavā sejā gurdēnā un vājā
Pārāk dziļas vagas stiepjās jau.

Draugs, tu zini, cik tā grūti minēt,
Vai nav sāpēs salūzis tavš gars.
Un, varbūt, man drūmus svētkus svinēt
Vajadzēs, kad izplauks pavasars?

Atbrauc šurp: ja dzīve salauzusi
Tevi jau un sāk tu sauli nīst,
Tava sirds te atkal sadzīs klusi,
Tā kā priedē cirvja rētas dzīst.

Gaist ēnas . . . Uzliesmo pār jumtiem saules stari.

Pils Sāmsalā.

Uz smagiem pamatiem, kas dziļi zemē rakti,
Snauž Ārensburgas pils un sapņo dien' un nakti.
No rīta jūras vējš dzied krastu vītolos,
Kā liesma vakarā skauj sārta blāzma tos.
Pils augstie torņi stāv un salai pāri veņas,
Vai rītos diena aust, vai vakars lejup sverās.
Te zviedrim, vācietim reiz varena bij ala,
Kad kaujās igauņiem bij ņemta Sāmu sala,
Pa sikam solim vien tie zemē tālāk grauzās;
Gan sīvais igauņis vēl nikni pretīm lauzās,
Tak drīz tas pakrita kā nožņaugts tēraudjostā,
Kā akmens dūņās, tad šī tauta grima postā.
Klus sargu taure sen... Kluss stāv viss debess nojums,
Ik brīvam igauņim ceļš šurp ir svētceļojums.
Te muzejs ierīkots... Šķiet gaišāk pils nu slejas.
Nāk pulkos jaunatne un atdzīvina ejas,
Un raugās ziņkārē, cik lauvu bedres dziļas;
Dažs satveŗ pistoli: no krama uguns šķiļas,
Nāk sirmmais pārzinis un stāsta pamazām:
„Lūk, ejas slepenās. Reiz staigāja pa tām
šīs salas augstājie, neviena nemanīti,
Ar slepiem nodomiem, kas vientulībā trīti,
Pret sīvo igauņi, pret stūrgalvīgo kūru,
Kas reizēm atkūlās no dienvidiem pār jūru.

Ar' pašu vidū bija atskabargas,
Kam nezinot te sprieda stundas bargas.
Te grīdā lūkas glūn: pa tām reiz lejā mests
Ne viens vien bendesmaiss, ne viens vien nerrs un
[gests,

Kas zemē nonāca ar pauri sašķaidītu,
Un nepiecēlās vairs ne vakaru ne rītu.
Te krita zemnieki, te mira meitas sārtas,
Te mira bruņnieki un vīri augstas kārtas.
„Ar kailu roku nevar malku skaldīt, —
Bez vilku bedrēm — grūti vilkus valdīt,“
No vareniem tā sprieda te dažs labs,
Kam noderētu karātavu stabs. —
„Lūk, draugi, istaba, kur dzīvi iemūrēts
Bij viens no bruņniekiem par to, ka diezgan svēts
Taš citiem nelicies. Pie galda šī tas sēdējs,
Līdz badā nožņaudzis to dzīves mirklis pēdējs.
Pēc gadiem atkal reiz bij uzlauzta šī telpa,
Un visiem piepēši tad aizrāvusies elpa:
Zem smagās ķiveres ar tēraudnagu platu,
Viņš vēries nācējos ar sastingušu skatu.
Uz galda gulēja tā dūre izžuvusē,
Ar šķēpu briesmīgs lāsts bij iecirsts otrā pusē.
Tas vīrs nu pagalmā dus aprakts vaļņa malā,

Viņš dienas dēkainās bij beidzis šādā galā.
 Iet tālāk sirmais vīrs un atkal rāmi stāsta.
 Balss dūc kā spole tam, no ābeļzara drāzta.
 Bet smagie mūri kluss. Tik kaktos vēsmas lēnas
 Skar zirnekļtīmekļus un, liekas, kustas ēnas.
 Drīz ejas tukšojas... Vairs pilī nav neviena.
 Sāk ēnas sabiezēt... Aiz logiem nomirst diena.
 Čīkst lūkas vējā... Pils un pagalms viss
 Stāv mēms kā atvarā melnzilā nogrimis.
 Laiks lēni šķetinās kā gludi vērpta dziļa,
 Blenž pusnakts tumsa tur, kur dienā saule lija.
 Ik mirkli mēmāka top pils... Stingst mūri palsi,
 Te — ejā šaurajā dzird apslāpētu balsi:
 „Par agru esam še: ne mestra nav ne biedru!” —
 „Jā. Gaidi nu!” teic otrs un vieglāk slīd par niedru
 Pa akmens kāpieniem... Tie kaŗa kalpi abi,
 Kas krietni prata dzert, bet arī — kāvās labi,
 Līdz katrs bij zemē gāzts ar smaili kalnu bultu,
 Un cīņas, lādoties, bij jāmaina pret gultu,
 Kur viņus dzirdēt var, zem galvas ūdens sūcās,
 Kur mūžam jāklusās kā vējš ar priedēm plūcas.
 Klau — ārā pakavs skan! Pie vaļņa balsis dzirdas,
 Kāds šķēpu vārtos cērt un lamādamies sirdas:
 „Vai tiešām, nelieši, vēl pilī nav neviena?

Jau pusnakts stunda sen un drīz jau ausīs diena!
Balss dun kā kapu smilts. Sāk zemes jukt pa valni,
Zem krustiem stāvi kust. Zviedz sētā zirgi salni.
Pils vārtu eņģes čīkst un steidz pēc stāva stāvs,
Lai mestru saņemtu. Gail logos spīdums blāvs.
Klūp pilī bruņnieki... Žvadz zobeni un pieši.
„Uz ozolzāli nu,“ kāds skarbi sauc un cieši.
Un ejās grīda dreb. No paspārnēm, lūk, spietos
Sāk celties sikspārņi. Un šķiet, ka pilī smietos
Kāds auksti, nirdzīgi. Dzird zālē krēslus bīdām,
Zem soļiem dzelžainiem skan spalgi akmens grīda.
Un nokūp putekļi... Vēl it kā miglā tīta,
Līdz vietai pēdējai ir zāle pārpildīta.

Sēd klusu pūlis viss ar kapu pīšļiem plecos,
Sēd spožās ķiverēs, sēd bruņu kreklos vecos.
Dažs kapu atstājis ar sašķaidītu pauri,
Kam kaujās ienaidnieks bij triecis šķēpu cauri,
Dažs veņas līdzbiedros vēl acīm izdurtām
Un melnas asinis, šķiet, glumi plūst no tām.
Cits — zirgu sašķaidīts pie krēsla margām turas,
Pats sen jau izdzisis, bet acīs naidis vēl kuras,
Un mutē lāsti vēl... Žņaudz roka zobņspalu,

Pat pišļos sakritis visšausmīgāko galu
Tas novēl naidniekiem, kas sakāvuši kaujās
Šīs rindas dzelžainās. Dažs krampja rautā sauļā
Vēl kapu smiltis tur... Dažs paklupis pie ejas,
Kā prātā jucis sēd un rokas spiež pie sejas...
Bet visi uzmana ik runātāja vārdu,
Kas krīt kā akmeņi uz rūsas klātu skārdu.

Kāds nemiers aizmūžīgs tos iztriecis no kapa?
Tās dienas nezudīs, šī valsts kad kaujās tapa;
Lai joņo rēgi vēl kā rudens auka priedēs,
Šī jaunā zeme— augs, augs Igaunija, ziedēs!

Te ciemā, kas aiz pils snauž mierā netraucētā,
Sāk gaudot suņi. Dzird, kā zirgi ķēdes mētā,
Kur nakti pieslēgti tie ganībās līdz rītam.
Jau pilī strīdu sāk... Dzird dažu krēslu krītam...
Šķind brīžam zobeni... Kāds lādot izskrien sētā,
Un šķēpu žvadzina, un draud, un dūri mētā.
Pils vārās itkā katls... Te tornī taure trīc
Un gaudulīgi pauž: „Jau rīts, jau ausis rīts“.
Gail blāzma austrumos. Vējš mostas koku zaros,
Un piepeši no pils brūk melni stāvi baros.

Cits lien zem velēnas, ko nakti vaļā vēris,
Cits zirgā uzmetas, pie pavadas to tvēris.
Viss pūlis klupdams mūk caur ciemu steigā lielā,
Kur dažu gājēju redz apmiglotā ielā.
Kā viesuls joņo tie. Kā lapas, vētras grieztas.
Klau, gaiši saulaini sāk skanēt zvans no miesta.
Gaist ēnas. Uzliesmo pār jaunziem saules stari.
Rīts zemi modina. Gar jūru kaiju bari
Slīd skarbi klaigājot. Šļupst viļņi kāpjot malā,
Stāv pamodusies pils un klausās viņu čalā.
Tik plaši atvērti pils vārti smagkaltie,
Vēl dienā liecinot, ka nakti vērti tie.

Sit lielos spoguļus un lustras liec,
Lūzt mēbeles... Cik pazemoti, lūk,
Ar dobjū troksni grāmatskapis brūk.
Šķīst dārgie sējumi — tos logos sviež,
Ceļ grīdsegas un aklā naidā griež.
Jau skanot kristalls zemē drūp un šķīst,
No plauktiem porcelāns un fajanss līst.
Kāds sarkanmatis — cietumguļa vecs,
Caur pulku kliez: „Kur kunga kabinets?“
Skan visa pils kā laupītāju spiets,
Jau pagrabā tiek šampanietis liets,
Bet kabinetā — cik vien spēj un jauž,
Kāds lauzni rokās naudas skapi lauž.
Tam acīs uguns, kārē glūnošs skats,
Kā neprātā tas dziļi uztraukts pats.
Stāv cieši apkārt sādžinieku bars
Un glūn ikviens, jo zin, kāds mirklim svars.
Kad plāksne atlūzt, cits pār citu brūk
Un kampj un rauj un plēš un kliez un mūk,
Un vaidi atskan — plūst pēc lāsta lāsts,
Skan pistole, tiek nazis vaļā vāzts...
Kad pūļa naidš sāk liesmu deju diet,
Griež ceļu tam: tas visam pāri iet.

* *

*

Jau zilgans vakars parkā krēslu lej,
Pret viņu cipreses tik bikli zarus slej...
Trīc viņu lapas... Puķes dobēs vēl
Kaut samītas, kā smaržu tīksmē kvēl.
Šņāc egles... Drūmi ciedru zari līkst,
No jumta noplēsts skārds, klau, vējā čīkst.
Ik logs glūn pili itkā miroņacs,
Bet pāri debess dziļš, un tumšs, un plats.
Ap pili klusums, bet aiz upes viss
Kā trakumā un vīnā apskurbis.
Spīd ugunskuri... Balsis skaņi kliedz...
Skan harmonikas, dziesmas... Meitas spiedz...
Un cauru nakti, kamēr blāzma nāk,
Gan brīžam klusāk, brīžam trokšņaināk
Skan sādžas apkārt... Zemnieks bārdā smeļ:
„Grāf Bobrinski, ja tik — nu vīzēs ej!”

* * *

Pēc gadiem atkal Tulas laukos es,
Tvīkst dārzi ziedos... Smaržo cerines...
Šīs tuvās vietas... Jau no tālienes
Tās nodrebošai sirdij sveikas nes.

Bet citi ļaudis šajās ēkās mīt,
Kam jautāt tos? — Man viņus nepazīt.

* *

*

Parks aizaudzis... Tur retais soli speķ.
Tur stirnu pāris drošs no strauta dzeķ.
Ap dīķiem kalmju vaiņags loku liec,
Tam pāri koki kopā zarus sniedz.
Skan vēsmas lapās... Ēnu rotaļās
Pa līmeni tik liegi deķo tās.
Tik tad, kad dienvids bulā mierā dus,
No ciemiem iemaldās šurp atbalss kluss.
Lūk apakšā, kur beidzas kŗaujais krasts,
Guļ nātrās karogkāts kā nolauzts masts,
Bet, itkā nezinot, kas reiz te bij,
Liegš apins viņu zaļā sapnī vij.

Satura rādītājs.

	Lapp.		Lapp.
<i>Teiciet, vai zvani jau Liel-</i> <i>dienas sludina?</i>	3	Novakarā	37
Ieskaņa	5	Mazs padoms	38
Tērces	6	1928 gada vasarai	39
Kad ūrgas sāk rūkti	7	Elītai	40
Aizspurdz dienas straujā skrejā	8	Meiņenei ar gaišo smaidu ...	41
Marta ieskaņas	9	Kādam vakaram	42
Zemei smaršojot	10	Vēd Jūsu dziesma tālus ceļus mani	43
Zemei	11	Pianistei	44
Zemes dēls	12	Kādēļ vēl mani sauc?	45
<i>Klusās ielejās manās Rudzi</i> <i>lielceļom klanās</i>	13	Ēnas uz tiltiem	46
Manā dzimtenē	15	Tev un vasarai	47
Jalcošais nemiers	16	Mazs veltījums	48
Vasaras naktīm	17	<i>Draugs, šonakt neguli</i>	49
Skapošās dienās	18	Naksnīgās šalkas	51
Klusā vasara	20	Caišās naktis	52
Ogrē	21	Ceriņu draudzenei	53
Mežmalā	22	<i>Kādēļ šeit atkal</i>	55
Maija dienās	23	Iskaptij	57
Dienvidū	25	Pie stacijas	58
Jāņu nakts	26	Plostiem	59
Dīkmalā	27	<i>Lūk, es atkal pieskaņos šim</i> <i>lapām</i>	61
Māsai	28	Krastā	63
Uz sliekšņa	29	Kokiem zeltējot	64
Paviljonam kalnā	30	Lūk, es atkal pieskaņos šim lapām	65
Izeju... Naksnīgi silts	31	Dzejolītis	66
<i>Pa to ceļu, kas gar mežu</i> .	33	Ir laime dievišķa ar vējiem ielās iet	67
Dāvinājums	35	Kad sniegs smaršo	68
Sauciens	36		

	Lapp.		Lapp.
Lapkritnī	69	Meža — ap Ziemas svētkiem ..	99
Atbals	70	Klās virpulo sniegs	1 0
Dieva kokle	71	<i>Bet ir savādas stundas</i>	101
Nejautā, vai bieži novakaros	72	Draugiem	103
Di onan-i	73	Es zinu, ka tā būs	104
Sirdij bez pajumtes	74	Kapos	105
Mazājam kapam pie sētas ...	75	Zinu — pienāks reiz novakars	
<i>Kalna galā pakāpies pret</i>		tas	106
<i>rietu</i>	77	Es jau zinu, ka aiz dienām	
Rudenīga melodija	79	tām	107
Meži zltojas	80	Dienas kā vējputni šaujas ...	108
Brauciens uz Vecpiebalgu ...	81	Vectēvs	109
Pirmās rudeni man vēstī kļā-		Vēlreiz nākšu	110
vas	82	<i>Svēts mantojums šī zeme</i>	
Rudens nakts	83	<i>mūsu tautai</i>	111
Dzirkst rudens skumju skur-		Himna	113
binošais vīns	84	Dzimt nei	114
Mirstošā birzē	85	Nezināmiem kap'iem	115
Lidojiet dzirkstis kvēlošās		Ne tikai ilgās tvīkt un paze-	
šautrās	86	mīgi cerēt	116
Iet grūtsirdīgi saule plašos		Draugiem	117
lokos	87	Piem'ņai	119
Vēlais rudenis	88	Varoņi Brāļu kapos	121
<i>Egles — zaļajās rokās tur</i>		<i>Teiciet man, kur tādi zirgi</i>	
<i>sniegu</i>	89	<i>ganus</i>	123
Vējš pret vakaru piebriez-		Zem svešiem zvaniem	125
dams saceļas	91	Svētku nakti	1 6
Meža miers	92	Vēstule draugam	128
Vai reiz te nemājoja dziru		Atmiņu šūpolēs	130
prieks	93	Brauciens pavasarī	132
Lūk, caur sniedzīņu sīku ...	94	Kumeli	135
Vējam	95	Aicinājums	136
Ziemsvētku vakarā	96	<i>Gaist ē'as</i>	139
Pirmais sniegs	97	Pils Sāmsalā	141
Malkas cirtēji	98	Nemiera dienās	147

[1,50]

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTĒKA

0304010762

Roll

11